

Szerkesztőség: Kladóhivatal
és nyomda: Bul. Reș. Ferdi-
nand (József főherceg-ut) 4.
Telefon: 151. Szigonvölgy
Közlöny, Arad. :: Az Aradi
Nyomda Vállalat tulajdona,
kiadása és rotációs nyomása.
Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak: évente
1080, félre 540, negyed-
évre 270, havonta 90 Lei.
Külföldre havonta 50 Bani
költség, :: Egyszeri 5 Lei.
Vasárnap 6 Lei. :: (Bucu-
restiben 50 bani felár.)
Füldetések tartja szerint, ::

XLVI. évfolyam, 125. szám

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF

Szombat, 1931. június hó 6

Emberséges érettségit!

Eppen itt az ideje, hogy a politika sztra-
toszférájából újra visszatérjünk életünk reális
problémái közé. Azoknak a férfiaknak fiai és
unokái, akik tegnap az urnák előtt vizsgáztak
a politikai jogok gyakorlásából, a közeljövő-
ben ugyancsak vizsgára állanak: az érettségi-
re, amelyről Iorga miniszterelnöknek még a
választások előtt jelent meg egy figyelemre
méltó rendelete. Iorga utasította a tanárokat
és a vizsgálóbiztosokat, hogy ne tekintsek
torturának az életbelépő fiatal generáció érettségi-
jét, hanem vizsgáztassanak emberségesen
és ne kinózzák meg a vizsgázókat feles-
legesen aprólékos kérdéseikkel. Az érettségit
tulajdonképpen el kellene törölni — mondja a
miniszterelnök — de miután ehhez törvény
kell, amelyre nincs jelenleg idő, a tanügyi ha-
tóságok lehetőleg egyszerűsítsék le és könny-
nyítsák meg az idej érettségi vizsgálatok lefo-
lyását.

Sokat lehetne vitázni arról, hogy mennyi-
nyiben van és mennyiben nincs a középiskolai
oktatás e végső formalitásának létjogosultsá-
ga? A szomorú emlékeztető Anghelcsu-féle
érettségi lidércnyomása még ma is elevenen
él az ország kisebbségi társadalmának lelké-
ben és a megkinzott tanulóifjúságnak egész
generációi lettek áldozatává a politikával ke-
vert közoktatásügyi szörnyszülött, a hírhedt
bakkalaureátusi törvény, rendelkezéseinek. És
amint a tanulóifjúság számára hetek ideg-
pusztító izgalmainál egyebet nem jelentettek
ezek az érettségek, épp úgy a tanári testület
számára is méltánytalan, sőt számos gyako-
rati esetben megalázó volt az érettségi viz-
gák megrendezése. Hiszen a tanár is épp úgy
vizsgázik és épp olyan kinosan drukkol az
idegen vizsgálóbiztos előtt, mint a diákja. Az
egész közoktatásügyünkre mélységű árnyékot
vetett az a félszeg helyzet, amelyet ez a poli-
tikai tendenciákkal megrendezett vizsga-rend-
szer teremtett.

Legalább is felületesre vall egy ilyen
állapotnak az intézményesítése a közoktatás-
ügyi kormányzat részéről. Több mint harminc
esztendő óta a világ komoly pedagógusai
meg-megújuló rohamjaikkal ostromolják az
érettségi intézményének merev falait. Ugylát-
szik, Iorga professzor előtt sem ismeretlenek
ezek a modern neveléspolitikai törekvések, ha
minden más politikai jellegű oktatásügyi rend-
szer ellenére és ki merete mondani a nagy szót
ebben az országban először, az érettségi viz-
ga torturának fölöslegességéről. Annyi bizo-
nyos, hogy az iskolákból kikerülő fiatal gene-
rációk legrealisabb tanulmányzáró vizsgáját
nem az idegen vizsgálóbiztos rendezi meg,
hanem a gyakorlati élet ezer relációja, ame-
lyeknek megismerésére vonatkozólag ha nem
volt elég tizenegy iskolai év, ugy hiába ad ve-
letlen siker esetén hivatalos érettségi menete-
velet a vizsgálóbiztos. Az igazi érettségi viz-
ga az iskolapadokon kívül várja a fiatal gene-
rációkat és ennek a vizsgának a feltételei sok-
kal súlyosabbak és sokkal idegtépőbbek a leg-
agvafurtabban megszerkesztett Anghelcsu-
rendszerénél is.

A magyar tanulóifjúság ez évben is felkés-
zülve áll az érettségi vizsgabiztosok zöld
asztalai elé. Ezer és ezer szülő aggódó szre-
tete és reménye kíséri őket ez évben is végig
a vizsgák izgalmas napjain. Az ország népe-
mek kétségkívül sok kiábrándulást hozott a
Iorga-kormány választási kampányának leve-
zetése. Hinni akarjuk, hogyha csalódhattunk is
Iorgában, a politikusban, a világhírű és nagy-
tekintélyű tudós professzornak sikerülni fog
maradéktalanul megvalósítani emelkedett kon-
cepcióra valló akaratát az érettségi vizsgák
előtti.

Két magyar szenátor maradt

Részletes jelentések a székelyföldi szenátorválasztás erőszakosságairól — Csak két hétig tart az új parlament ülősszaka

Tizennégy aktiv újságíró került be az új képviselőházba

Feloszlatják az autonóm intézeteket

Bucurestből jelentik: A pénzügyminiszte-
rium most készíti el azokat a törvényjavasla-
tokat, amelyek a költségvetés realitását van-
nak hivatva biztosítani. A kormányhoz közel
álló körök tudni vélik, hogy Argetoianu a par-
lament rendkívüli ülősszakát mindössze két
hétre akarja összehívni, amelyen a felirat
vitán kívül a pénzügyminisztérium törvényja-
vaslatai kerülnek tárgyalásra. Ezzel szem-
ben a nemzeti-parasztpárt határozata az, hogy
a mandátumok igazolásánál külön-külön is-
mertetni fogják az egyes megyékben történt
visszaéléseket és petíciókat.

A Lupta című bucaresti-i lap ma hossza-
sabban foglalkozik az új kormány program-
jával. A Lupta szerint mindjárt a parlament
megnyitása után a kormány hozzákezd a fel-
irati vitához, majd az autonóm intézetek fel-

A szenátorválasztásoknál a magyarpárti lista csupán két mandátumot kapott, ezek közül Csik-
megye mandátuma Gyárfás Elemér dr. kezében van. A szenátorválasztásoknál tehát összevissza két
magyarpárti és egy nemzeti-parasztpárti szenátor jut be a felsőházba.

Öt székely falu — csendőrizetben

A szenátorválasztás Csikmegyében már
az éjjel megkezdődött. Csendőrök választották
ki maguknak a magyar párt kijelölt bizalmi-
férjait s elvitték magukkal. Az éjjeli órákban
az ágyakból rángatták ki őket. Indokolás sem-
mi, azaz csak ennyi: parancsunk van. A csiki
szavazóközrétből nyolc szavazóközrétnek a
magyar bizalmijai reggel nyolckor nem je-
lentkeztek a választási helyiségekben.
Hogy hol tartózkodnak, azt csak a csendőrök
tudják, akik magukkal vitték őket.

Kászonyfalva és a környéki falvak: Ká-
szonimpér, Kászonaltiz, Kászonfeltiz és Jakab-
falva együtt indultak el választani. A Nyer-
gestetön csendőrség várta őket s nem engedte
tovább. Írásbeli parancsra hivatkoztak. A vá-
lasztók erre írásos jelentést küldtek be a
csendőrpáncsnokságnak és a prefektusnak.
A csendőrpáncsnok nem válaszolt, a prefek-
tus sehol se volt található. Az öt falu választó-
i a Nyergestetön várták, hogy a csendőrség

osztásáról szóló törvényjavaslatot terjeszti a
képviselőház elé. Tervbe vette a kormány,
hogy a nemzeti-parasztpárti kormány idejé-
ben megszavazott közigazgatási törvényen is
módosításokat eszközöljön, végül pedig a sa-
lyos gazdasági helyzet miatt bizonyos pénz-
ügyi pontok megvitatása vált szükségessé és
ezt is a parlament megnyitása után azonnal
tárgyalják. Ez utóbbi kérdés tárgyalására
és a dolgok tanulmányozására pénzügyi szak-
emberekből bizottságot fogtak alakítani.

A Kamatellenes Liga jelöltje Isacu, Tar-
gul-Jiun programbeszédet tartott, amelynek
folyamán azonban az ottani hatóságok letar-
tóztatásba helyezték és osztályellenes izgatás
címén megindították ellene az eljárást. Az
ügyészesség további fogvatartását rendelte el,
így Isacu mandátumát nem fogják igazolni.

felszabadítsa a lezárt utat, ami meg is történt
— a szenátor-választásra előírt idő eltelté-
után.

A szenátorválasztás napja Marosmegyé-
ben is a legbrutálisabb és legféktelenebb ható-
sági terror jegyében virradt fel. Marosvásár-
helyen és a megye községeiben rendőrök, ille-
tőleg csendőrök verték éjszakai nyugal-
mukból a kisebbségi és ellenzéki választókat,
akiktől nyomban elkobozták választói igazol-
ványukat.

Marosmegyében a Magyar Párt fojadt a küzdelemet

A magyar párt marosmegyei tagozatának
vezetősége látva, hogy törvényes formák kö-
zött úgy sem viheti szavazóit az urnák elé,
Raileanu vármegyei prefektusnál, Munteanu
törvényszéki elnöknel és a Marosvásárhelyen
tartózkodó Stoicescu vezérfelügyelőnél hivata-
losan jelentette be, hogy a példátlan hatósági
terror miatt lemond a választásról és nem
folytatja az amugy is kútástalan szavazást.

Új emberek az új parlamentben

Bucurestből jelentik: A kormánypárti lis-
tán a fővárosi sajtó több reprezentánsa került
be. Így mandátumhoz jutottak Mavrodí és
Maxim a Viitorultól, Gheorghescu a Neamul
Romanesctól, Pamfil Seicaru, Dumitrescu, I.
Scutaru a Curentultól, azonkívül Nae Ionescu,
Oscar Chiritescu, Oscar Crințescu és Titu
Devechi különböző, ugyancsak bucaresti-i la-
poktól. Kiesett Cesar Petrescu, míg Ionescu-
Sisestí, földművelésügyi miniszter, akit több
listán választottak meg, egy mandátumáról le-
mond Radulescu, az Adeverul szerkesztője ja-
vára. Radu Mateiu hírlapíró temestorontálme-
gyei mandátummal kerül be, ugyancsak man-
dátumhoz jut Putnában Graur, a Dimineata
szerkesztője. A szenátorlistán is szerepelnek
újságírók, így Bercovici és Raoul Craciuni ju-
tottak be a szenátusba.

Az Adeverul Madgearu kibukásával fog-
lalkozik és megállapítja, hogy nemzeti-pa-
rasztpárti szempontból nagy hátrányt jelent,
hogy a volt kereskedelmi miniszter nem jutott
be a parlamentbe. Elterjedt hírek szerint
Madgearut úgy akarják, mégis mandátumhoz

segíteni, hogy Maniu, akit Szilágy megyében
és Gyulafehérváron is megválasztottak, szil-
ágy megyei mandátumát tartja meg, ugyan-
akkor a gyulafehérvári nemzeti-parasztpárti
lista összes többi jelöltje lemondanak. Ezáltal
új választást kell Gyulafehérváron kiírni, ahol
egyetlen jelölt Madgearu Virgil lesz.

A Zsidó Párt listáján Máramarosból dr.
Fischer József, Csernovitzból Mayer Ebner,
Storoinetiből Diamant és Sorocából dr. Fi-
scher Tivadar jutottak be a parlamentbe. A
kommunisták listáján Petrascanut és Imre Ala-
dárt két-hét helyen választották meg, még pe-
dig az előbbi Csernovitzban és Temesváron,
a másodikat pedig Biharban és Szatmáron.
Minden valószínűség szerint Petrascanu a
csernovitz, míg Imre Aladár a szatmári man-
dátumát tartja meg és így Biharban. Rozván
Jenő dr., míg Temesváron a kommunisták egy-
másik jelöltje jut be a parlamentbe. A szociál-
demokraták közül mandátumhoz jutottak
Flueras, Mirescu, Bartalis, Gherman, Rosno-
yeau, Gligorovici és Lucian.

Aradiak a kolozsvári kamarai szenátor-választásokon

Hétlőn választják meg a Kereskedelmi és Ipar-kamarák szenátorait. Kik lesznek a szenátorok?

Junius 8-án, hétfőn, választják meg Kolozsváron, a Honvéd-uccai járásbírósa helyettesében Alsófehér, Arad, Bihar, Kolozs, Fogaras, Hunyad, Máramaros, Marostorda, Naszód, Udvarhely, Szilágy, Szamos, Kis- és Nagyküküllő, valamint Torda vármegyék kereskedelmi és iparkamarai szenátorait.

Az ipari kamarák szenátori tisztségére két jelölt volt, *Mircea Constantin* és *Manoilescu Ionel*, a miniszter öccse, de utóbbi később visszalépett, úgy, hogy csak *Mircea Constantin* maradt egyedüli szenátorjelölt, aki már megválasztottnak tekinthető.

A kereskedelmi kamarák szenátori tisztségére három jelölt van. *Dr. Sebestyén József* ügyvéd, a kolozsvári kereskedelmi kamara alelnöke, *Comsa Ionel*, a kolozsvári Banca Centrala igazgatója és *dr. Popper Ákos* ügyvéd Nagyváradról, de jól informált körökből úgy értesültünk, hogy *dr. Popper* visszalép és így a legnagyobb esélye *dr. Sebestyén József*nek van, mert ő a kormány hivatalos jelöltje és az egyes kamarák, így az aradi is úgy határozott, hogy nem állít ellenzéki szenátort erre a nagyon fontos helyre, mert nem érdeke, hogy a kormánnyal ellentétbe kerüljön.

Az aradi Ipar- és Kereskedelmi Kamara ma eljárt az aradi állomásfőnökségnél, hogy azt a III. osztályú jegyet, amit a választók ingyen kapnak, a különbözet lefizetésével II. osztályra használhassák, amit az állomásfőnökség minden további nélkül engedélyezett is. Az Iparkamara részéről nem fognak megjelenni a választók, azonban annál népesebb lesz a kereskedelmi kamarai szenátorválasztás.

Aradról írtói *Adler Andor*, báró *Andrényi Lajos*, *Bulasiu János*, *Bosnyac Victor*, *Bota Márk*, *Burza Cornel*, *Constantin Mihály*, *Doman Sándor*, *Engel Gyula*, *Faragó Rezső*, *Fer-*

jér Gábor, *Garoiu Andrei*, *Hegyi Albert*, *Jovin György*, *Juhász Gábor*, *Kornis Ödön*, *Leölkes Béla*, *Radovan Milivoi*, *Schwartz Adolf*, *Tatu Ioan* és *Filimon János* utaznak Kolozsvárra a választások megejtése végett.

Itt írjuk meg, hogy *Popper Ákos* dr. nagyváradai bankigazgató az erdélyi gazdasági élet kimagasló egyénisége nyílt levelet inté-

Bűn-ellenes akadémiát állítanak fel Csikágóban

Tudományos alapon szervezik meg a bandiák elleni küzdelmet.

A csikágói polgármester hadüzenete a bankokkal szemben.

Csikágóból jelentik: Csikágóban a közeljövőben tudományos akadémiát állítanak fel a bűnözés elleni küzdelem tudományos megszerzésére.

Érdekes egyébként a csikágói polgármester elkészített terve a város pénzügyi nehézségeinek leküzdése dolgában. Felhívást intézett a bankokhoz és nagyvállalatokhoz, hogyha nem támogatják nagyobb összeggel a várost, úgy kénytelen lesz leépíteni a csikágói rendőrséget, amely éppen a pénzügyi nehézségeinek leküzdése dolgában. Felhívást intézett a bankokhoz és nagyvállalatokhoz, hogyha nem támogatják nagyobb összeggel a várost, úgy kénytelen lesz leépíteni a csikágói rendőrséget, amely éppen a pénzügyi nehézségeinek leküzdése dolgában.

Felhívást intézett a bankokhoz és nagyvállalatokhoz, hogyha nem támogatják nagyobb összeggel a várost, úgy kénytelen lesz leépíteni a csikágói rendőrséget, amely éppen a pénzügyi nehézségeinek leküzdése dolgában. Felhívást intézett a bankokhoz és nagyvállalatokhoz, hogyha nem támogatják nagyobb összeggel a várost, úgy kénytelen lesz leépíteni a csikágói rendőrséget, amely éppen a pénzügyi nehézségeinek leküzdése dolgában.

Megindulnak újra a német-román és a német-magyar gazdasági tárgyalások

A német-magyar tárgyalások kedvező mederben haladnak előre — Hétfőn kezdik meg Berlinben a német-román gazdasági tárgyalásokat

Bécsből jelentik: A magyar delegáció tegnap megkezdte tárgyalásait az osztrák megbízottakkal az új magyar-osztrák kereskedelmi szerződés megkötése érdekében. Hírek szerint, a tárgyalások olyan kedvező mederben haladnak előre, hogy holnap már a befejezés sádjárába jutnak.

Bucuresti-i híradások viszont arról adnak hírt, hogy hétfőn fognak összeülni a román-német gazdasági bizottság kiküldött delegátusai is Berlinben. A román delegátusok között: *Cezar Petrescu* kereskedelemügyi vezérigazgató, *Constantin*, *Ceniceu* és *Fritz Konnerth* szász képviselő vesznek részt a tárgyalásokon.

Csillagok születése és halála

A nap tíz billió év alatt elpazarolja energiáját. A titokzatos kosmoplasma.

Piccard professzor nagyszerűen sikerült vállalkozása a közönség érdeklődését újból a kosmos problémáira irányítja. A magassági sugárzást tanulmányozta *Piccard* és így a közönséget bizonyára érdekelné fogia a sugárzás egyik hatalmas forrása, a nap is. A csillagokban, a nagy és a tudomány által ki nem kutatótt világmindenségben szétszórt napokban óriási tömegű anyag van koncentráva. olyan tömegű anyag, amelyet számszerűleg meg tudunk mondani, de ezt a számot az emberi értelem számára elképzelhetővé tenni nem tudjuk. Azonban még csodálatosabb eredményre jutunk, ha az anyagot azzal a térrel hasonlítjuk össze, amelyben elosztva van, mert akkor úgy találjuk, hogy a térhez viszonyítva az anyag mennyisége elenyészően csekély. A térnek ezen tanáról elképzelést nyerünk, ha a világmindenséget annyira kicsinyítve képzeljük el, hogy egy normális nagyságú csillag gombostűfej nagyságú legyen, akkor az egyes gombostűfejek 100 kilométeres és még nagyobb távolságokban helyezkednek el ebben a kicsinyített világmindenségben. Így oszlik meg az anyag a világűrben. Egy Aradon leszűrt gombostűnek legközelebbi szomszédja Kolozsváron és Marosvásárhelyen lenne.

Egész biztos, hogy az egyes csillagok közötti tér nem teljesen üres. Ezt egyes megfigyelésekből határozottan tudjuk következtetni. Űstökösök és meteorok, amelyek legalább részben szabálytalanul bolyonganak a térségben, kisebb égitestek légkörei, amelyek a kis vonzóerő következtében egykori gazdájukról leszakadtak és a térben eloszlottak, népesítik be a nagy ürességet. Ez a térben jelentkező anyag azonban olyan kevés, hogy komolyan nem hasonlítható össze azzal az anyaggal, amely a csillagokban van koncentráva.

Új képet nyert a kérdés, amikor a modern fizikai teóriák fejlődése az anyag és sugárzás

összefüggését kezdte vizsgálni és az anyag és sugárzás egyenértékiségét állapította meg, mint az energiának különböző formáit. Éveken, évszázadokon, évmilliókon keresztül folytonosan szórják a napok és csillagok energiájukat sugárzás alakjában a térbe. A relativitás elmélete azt tanítja, hogy a sugárzás értékét földi mértékben számítsuk ki, bár a sugárzás nagyon keveset nyom. Az a sugárzás, amely 30 wattos lámpából folytonos, egyenlő égés mellett százezer esztendőn keresztül árad ki, csupán egy grammot nyom. Mindamellett az a súlyvesztés, amelyet a nap a sugárzás révén szenved a sugárzás intenzitása és a nap nagysága következtében enormális és másodpercre kiszámítva 4 millió tonnát tesz ki, ami azt jelenti, hogy a nap minden évben 130 billió tonna anyagot lövel ki a térbe. Így a nap is, mint minden más csillag elhalásra van ítélve, legalább is egyszer meg kell szűnnie világítóképeségének. Az aggodó lelkek azonban ne ijedjenek meg tulságosan. A napnak energiakészlete olyan bőséges, hogy egybillió év alatt ennek az óriási raktárnak még egytizedét sem használja el. A sugárzás a fényvel egyenlő sebességgel, tehát másodpercenként 300.000 kilométernyi sebességgel terjed. Az az energia, amelyet a nap akkor sugárzott ki, amikor a piramisokat építeni kezdték, ma a napcsillagok-raján kívülre jutott, annak a millimodnyi százaléknak a kivételével, ami a bolygókra került és aminek a földi élet is köszönhető. A diluvium idejéből származó sugárzás már átlépte a tejút határait, a kambrium előtti korszakban kiküldött napsugárzás már maga mögött hagyta a legtávolabbi sporális ködöt, melyet távcsövünk még lát. Az eredeti naprendszer legnagyobb része már nincs meg napunkban és bolygóinkban, hanem szétszóródott a mérhetetlen világmindenségbe és ugyanez az eset áll az összes napokra vonatkozólag. Amit mi a világűrben látunk, azok kialsóban lévő lángok, amiket a tér éhes hidegsége vesz körül és ez a tér nemcsak a fényt és a hideget nyeli el, hanem magát a világítóanyagot is, amely ezeket a nyomorúsá-

gos lángokat táplálja.

Ha az anyagnak kisugárzása az emberi idő mérték szerint itélve nagyon lassan is megy végbe, meg kell gondolnunk, hogy a csillagoknak nagyon sok idejük van és hogy a kisugárzott anyag fokozatosan egy hatalmas tömeggé duzzad. Ha számításba vesszük, hogy ez a sugárzás a csillagok keletkezése óta tart, hogy a kialakult csillagoknak a száma, tehát azoknak a csillagoknak a száma, amelyek már anyagukat kisugározták, valószínűleg sokkal nagyobb, mint a még világító csillagoké, úgy szükséges-szerűen arra a következtetésre kell jutnunk, hogy a világmindenségben jelenlévő anyag tömegének legnagyobb része nem a világító csillagok képződményeiben van felhalmozva, hanem leírhatatlan ritkaságban tölti ki az üres teret. A csillagok tehát és az összes világtestek, amelyeket a távcsővel láthatunk, ebben a tulnyomólag sugárzásból képződött szubstratumban usznak, amelynek a Harward egyetem tanára, *Shapley*, a kosmoplasma nevet adta. Egyelőre nem tudunk sokat erről a titokzatos kosmoplasmáról csak annyit tudunk, hogy léteznie kell és hogy a kosmosnak a nehézségi erő által szervezett képződményével, a csillagokkal, bolygórendszerekkel, csillaghalmazatokkal, tejutakkal és tejutrendszerrel szemben szervesen vetlen.

De éppen ezzel nyílnak új perspektívák annak a kérdésnek a megválaszolásában, amelyre még tegnap teljesen reménytelennek látszott a felelet. Látjuk, hogy asztronómikus időközönként belül a csillagok elhalnak. Vajon nincsenek-e keletkezésben most is éppen úgy csillagok, mint ahogy a mostaniak egyszer keletkeztek? A térben a fény sebességével száguldo sugárzás vajon nem töltheti-e el új életerővel az elhalt csillagokat? Vagy pedig egy előttünk még teljesen ismeretlen módon nem képződnek-e új csillagok? Az ilyen kérdésekre szóló feleletet a ma és még a holnap sem fogja megadni. De talán a kosmoplasma eszméjének megteremtése lépcsőt jelent a nagy, rejtély megsejtésének útján.

ARADRA MOZIKONCESSZIOT KAPOTT egy bukaresti érdekeltség

Bizonytalan háttérű üzlet, amely
konkurrálni akar a várossal —

A város vezetősége erélyes akciót indít a koncesszió visszavonásáért

Érdekes akta érkezett meg a közelmúlt napokban az aradi városházára. Az okmány egy belügyminisztériumi értesítés formájában jött meg dr. Luta i Cornel polgármester címére, amelyben hivatalosan értesítették Aradváros polgármesterét, hogy a bukaresti-i Román Intellektuális Szövetsége, a kultuszminisztérium intervenciójára, a belügyminisztériumban több mozi-koncessziót szerzett Erdély és a Bánát nagyobb városainak területén. Így ez a román intellektuális egyesület, más szóval művészeti tömörülés, mozikoncessziót nyert Temesvár város területére, sőt hasonló kizárólagos jogu engedélye van Aradváros területére vonatkozólag is.

A bukaresti-i értesítés érthető módon meglepetést keltett az aradi városházán, mert hiszen köztudomású, hogy magának a városnak is mozija van, amelyeket házi kezelésben vezet és ezeken a városi mozikon kívül nincs is más hasonló jellegű szórakozó helye az egész városnak. A belügyminisztérium értesítése ebből a szempontból azt jelentette tehát a város vezetőségének, hogy a kultuszminisztérium gavallériájából következőleg, egy konkurens vállalkozást kapnak. A város vezetősége bizalmas uton érdeklődött aziránt a szervezett iránt, amelynek sikerült illetékes helyen elérnie azt, hogy ilyen busás jövedelmet jelentő koncessziókat szerezzon meg a maga céljai számára. Nem kellett sokáig érdeklődni azonban annak megállapítására, hogy a bukaresti-i egyesület valóban szimpla üzletnek tekint a koncessziót és esze ágában sincs kulturális feladatot szolgálni az új aradi mozi felállításával. A bukaresti-i egyesület beírta azal, hogy a koncessziót megszerezte és csupán a város hivatalos hozzájárulására van még szüksége, hogy — kulturmisszió ide, kulturmisszió oda, — az így megerősített koncessziót jó áron, ismeretlen márkájú üzleti érdekeltségek kezeire játssza át. Így tehát az a helyzet állna elő, hogy a városi mozik, amelyek a város anyagi jólétének jelenleg erős bázisai, egy olyan ismeretlen bonitású konkurrenciát kapnának, amely semmiféle garanciával nem szolgál arra, hogy milyen nivóju filmeket fog bemutatni, de annyit kétségkívül hajlandó megtenni, hogy a közjövédelmet szolgáló városi mozik elől elvonja a közönség egy részét és az így begyűlt jövedelmet magánzsebébe halmozza fel.

A bizalmas információ megérkezése után, Aradváros vezetőségének mindez ideig a bel-

politikai események miatt nem volt alkalma megfelelő módon foglalkoznia a belügyminisztériumi értesítéssel beajánlott bukaresti-i koncesszió ügyével. Nem lehet kétséges azonban, hogy a város vezetősége illetékes helyen ismeretnie fogja a speciális álláspontjait, amelyek nem tartják kívánatosnak, hogy Aradváros egyik fő jövedelmi forrását ilyen kereskedelmi vállalkozásokkal gyengítsék meg. A város vezetőségében felmerült az a gondolat, hogy a tanács jövődó sorsának tisztázása után, ez ügyben személyesen járjanak el Bukarestben annak a szempontnak energikus kifejezésre juttatása mellett, hogy a város nem hajlandó különböző bukaresti-i kalandos vállalkozásoknak szolgáltatni ki Arad mozilátogató közönségét.

Tizennégy munkás ügye az aradi törvényszék előtt

A Popescu—Sanciuc-tanács a vádlottak szabadlábrahelyezését rendelte el — A táblai döntésig a vádlottak fogva maradnak — Heves vita az elnök és a védőügyvédek között

Ma tárgyalta az aradi törvényszék első szekciójának Popescu—Sanciuc-tanácsa a vádlottak előtt letartóztatott tizennégy munkás ügyét, akik azzal voltak vádolva, hogy a Dolgozók blokkjának propagandát csináltak olyan eszközökkel, amelyeket a törvény üldöz. A vád szerint ugyanis Gál István, Zsádányi Antal, Lantos János, Oláh György, Faur György, Juhász István, Burzán Mihály, Stegély István, Balogh Miklós, Matekovics János, Bagi István, Papp Vince, Géczy István és Nagy János izgatató tartalmu röpcédulákat osztogattak, amelyben a munkásokat az államhatalom ellen izgatták és a szovjet kikiáltására hívták fel.

A letartóztatottakat dr. Gherman Dante ügyvéd védte és megdöntötte a vád tarthatatlanságát, mert tettenérés nem forog fenn. Kérte a bíróságot, hogy ne engedje, hogy a kormány politikai eszközévé tegyék a független bíróságot. Élesen kritizálta a házkutatás alkalmával történeteket és azt állította, hogy csak politikai bosszúról van szó. A védő kijelentéseit a bíróság sértőnek találta és megvonta a

Az aradi hivatalos szenátor-jelöltek

Négy jelölt indul Aradon a küzdelemben

Szombaton fog lezajlani a Iorga-kormány választási kampányának utolsó szakasza is. Ekkor kerülnek ugyanis megválasztásra a megyei és községi tanácsok szenátorjelöltjei. Mint ismeretes, a kormánylista szenátorjelöltje dr. Stan Theodor. Rajta kívül még három párt állított hivatali szenátorjelöltet. A néppárt jelöltje Mutiu Traian, a nemzeti-parasztpárté Iancu József és a Bratianu György pártjának jelöltje dr. Bradean Athanas. A hivatali szenátorválasztás három körzetben fog lefolyni: az első kerület Arad, ahol a Ferenc-téri szavazóhelyiségben állítják fel az urnát. A második kerület Buttyin, a harmadik pedig Világos. A jelek szerint komoly küzdelemre van kilátás, a nemzeti-parasztpárt és a kormánylista jelöltjei között.

szóit dr. Gherman Dantetól, majd tanácskozással vonuk vissza és pár perc múlva felolvasták a tanács döntését, amely szerint mind a tizennégy letartóztatott szabadlábrahelyezését rendelték el. Az ügyész a temesvári táblához felfolyamodással élt és ezért a vádlottak továbbra is fogvamaradtak.

A német trónörökös Hindenburg utódja akar lenni

Doorni családi tanácskozások

Brüsszelből jelentik: Itteni jelentések szerint a volt német trónörökös komoly akcióba kezd, hogy Hindenburg után őt válasszák meg a német köztársaság elnökének.

A volt trónörökös Brüsszelbe érkezett és résztvesz egy doorni családi tanácskozáson, amelyen Vilmos excsászár dönteni fog arról, vajjon fia föléphet-e az 1932-es németországi elnökválasztásokon, vagy sem. Német nacionalista körök rendkívül fontosnak tartják, hogy a volt trónörökös köztársasági elnökké válasszák.

Más források természetesen megcáfolják a brüsszeli hírt és rámutatnak arra, hogy a német trónörökös Németországba való visszaköltözésekor ünnepélyes ígéretet tett, hogy soha többé nem fog politikával foglalkozni. Viszont a brüsszeli lapok szerint akkori ígéretét többször megszegte, amennyiben tegnap például az acélsíkszövetség breslauer kongresszusán teljes egyenruhában jelent meg.

SZOMBATON INDUL

a „JUSTICE FOR HUNGARY”

Kedvező időjárás-jelentések futottak be a magyar oceanrepülőkhöz

Ismeretesek azok a nehézségek, amelyek eddig mindig meggátolták Magyarország első ocean-repülőgépiének, a Justice of Hungary-nak átkelését. A két pilóta: Endresz György és Magyar Sándor már hosszú hónapok óta Amerikában vannak, hogy a kedvező pillanatot kihasználva, átrepüljenek a tengeren. A két pilóta most értesítette hozzátartozóit, hogy a repülés elé végre semmi akadály nem gördülhet és így szombaton minden bizonnyal megkísérik az Ocean átrepülését a Justice for Hungary-val. A két pilóta kedvező időjárásról kapott jelentést és ezt akarják most kihasználni, hogy a régen beharangozott, bravuros átrepülést keresztülvigyék.

Franciaország ipari áruit ráerőszakolja a francia kölcsönöket élvező államokra

Léon Baret volt államtitkár szenzációs leleplezése. Súlyos csalódások érték már a francia tőkét. Milyen államok kaptak eddig francia kölcsönöket?

Párisból jelentik: Léon Baret, volt költségvetési államtitkár az *Intransigeant* hasábjain hosszasan nyilatkozik a francia tőkének Európa békés talpraállításában való részvételéről.

— Franciaország — ugymond — mindig kámbogatására sietett a nehézségekkel küzdő államoknak. Sajnos azonban a francia tőkét már súlyos csalódások érték. Hogy csak egy példát említsék fel az Angliában és Franciaországban egy millióra kibocsátott kölcsönök kamatait Franciaországban papírpénzben, Angliában pedig aranyban fizetik meg. Az ilyen eljárás semmiesetre sem bátorítja fel a francia kölcsönöket. A francia tőke természetesen a béke szolgálatában áll és aki ezt tagadná, az meghamisítaná Franciaország igazi képét. A háború után Franciaország Németországnak több, mint 2.400.000.000, Romániának 1.660.000.000, Lengyelországnak több mint fél-milliárdot, Belgiumnak 400 milliót, Finnor-

szágnak 300 milliót, Ausztriának 170 milliót, Bulgáriának 130 millió frank kölcsönt adott és a legújabb jugoszláv kölcsön 675 millió lesz.

Franciaország azonban ezentúl nem elégedhetik meg a biztosítékokkal. A háborúelőtti kölcsönök története óvatosságra int elzárnyal. A kölcsönt vevő államoktól ezentúl gazdasági ellenszolgáltatásokat is kell kívánni. Azok az államok, amelyek a franciáktól milliókat, vagy milliárdokat kapnak, kötelezzék magukat arra, hogy Franciaországot bizonyos ipari előnyökben részesítsék. Franciaország számára lehetővé kell tenni, hogy a francia ipar termékeit az illető országokban elhelyezhesse, már csak azért is, mert ezek a termékek minden más országgal felvehetik a versenyt.

A volt államtitkár kijelentéseit-azzal végzi, hogy a francia tőkének ezután sem szabad a kölcsönök elől elzárkóznia, azonban garanciákat és előnyöket kell követelni ezek fejében.

A peches öngyilkos

Felakasztotta magát, marólugot ivott, felvágta ereit és egy nyolccentiméter hosszú tűt nyelt

Ujvidékről jelentik: Farkas Sándor husz éves ujvidéki születésű gyári munkás, több, mint egy évvel ezelőtt Vukovarra költözött, ahol az egyik nagy gyárnál dolgozott. Szorgalmas, intelligens munkás volt, aki az idegen várossal rövidesen megbarátkozott. Néhány hónappal ezelőtt megismerkedett egy csinos fiatal leánnyal, akinek udvarolni kezdett. A munkás egyre szerelmesebb lett, a leány azonban nem viszonzta érzelmeit. Farkas Sándor emiatt sokat panaszkodott barátai előtt és azzal fenyegetőzött, hogy öngyilkos lesz. Barátai megpróbálták előbb a leányt befolyásolni, majd a leányre igyekeztek hatni, azonban négy héttel ezelőtt Farkas Sándor a leánnyal folytatott heves szóváltás után, amelynek során idálja ismételt elutasította, maróluggal megmérgezte magát és életveszélyes sérülésekkel szállították kórházba. A gondos kórházi ápolás folytán, két hét alatt felépült és gyógyulását nagymértékben elősegítette az is, a leány a kórházban többször megátogatta. A kórházat elhagyva, munkanélküli maradt és bár a leány most már viszonzta érzelmeit, helyzete egyre süllyedőbbé vált, mert súlyos anyagi gondokkal kellett megküzdenie.

Két hétig keresett alkalmazást, azonban nem sikerült elhelyezkednie és a hatóságok figyelmét is magára vonta. Egyik razzia alkalmával felelősségre vonták és miután megállapították, hogy munkanélküli, illetőségi helyére, Ujvidékre toloncolták. Az a körülmény, hogy el kell hagynia Vukovárt, annyira elkeserítette, hogy ismét öngyilkosságra határozta el magát. Eltoloncolása előtt a rendőrségen megkísérelte magát felakasztani, de tettét felfedezték és ettől kezdve fokozottabb mértékben őrizték. Az elkeseredett fiatal munkás fel akarta vágni ereit, azonban az egyik ór abban a pillanatban lépett a szobába, amikor a késsel belevágott a balcsuklójába. Az ór kicsavarta kezéből a kést, amely így csak könnyebb karcolást okozott.

Az ismétlődő öngyilkossági kísérletek miatt sürgősen elszállították Farkas Sándort, aki azonban elszállítása előtt még egy kísérletet tett az öngyilkosságra. A hivatali szobájában, ahol összegyűjtötték a toloncolásra előkészített csoportot, az egyik íróasztalon egy nyolc centiméteres nagy tűt talált, amellyel az íratokat szokták egymáshoz fűzni. Egy óvatlan pillanatban felkapta a tűt az asztalról és nagynehezen lenyelte.

Tettét senki sem fedezte fel, csupán Ujvidékre érkezésekor tűnt fel az ügyeletes ujvidéki rendőrtisztviselőnek, hogy feltűnően sápadt. Hosszas faggatás után bevallotta tettét. Kórházba szállították, ahol műtét után kiszedték gyomrából a tűt. Állapota súlyos, de nem életveszélyes.

Színház — Irodalom — Művészet

* A vasárnapi jutalomjátékok. J. Betegh Bébi és R. Hegedűs Bébi fellépésével vasárnap este lesz Dancs Ica és Keleti Árpád jutalomjátéka. A Viktoria című Ábrahám-operett kerül színpadra, mely alkalommal a fentiekén kívül Abonyi Klára, Berkovics Dániel és Szabó Gyula is szerepelnek.

* Szólik az asszony című operett vasárnap délután 5 órai kezdettel a Nyári Színházban. A színtársulat a vasárnap délutáni előadásra lázasan készül és a kitűnő operettet nagyszerű előadásban fogja feleleveníteni. Mozihelyérek.

* Ma este Kornély Mária jutalomestje: Nőtlen férfi, premijerje. A jutalomest lényege, mondanunk sem kell, az, hogy a közönség minél szélesebb rétegeit mozgassa meg. Ebből a szempontból már most nem lehet semmi kifogásolni való, mert olyan érdeklődés nyilvánult meg az elővételi pénztárnál az előadás iránt, amellyel egyetlen színművész sem dicsekedhet. A nőtlen férfi bemutatója is külön érték, hiszen benne a budapesti Fővárosi Operettszínház slágerét ismeri meg a közönség. Nemcsak a város kedvence, Kornély Mária játszik kitűnő szerepet benne, de a társulat egész operett-személyzete résztvesz benne. Már csak csekély számú jó hely kapható a téli színház elővételi pénztáránál. Az előadás 9 órakor kezdődik.

Eftimiu Victor Aradra érkezik

Aradon lesz a Budapestben is nagy sikert aratott „Prometheus” első erdélyi bemutatója — Előadják Bánffy Miklós gróf „Erősebb” c. darabját is a vendég-szereplő budapestiek

Amint az *Aradi Közlöny* megírta annakidején, a kitűnő román író, Eftimiu Viktornak, „Prometheusa” nagy sikert aratott Budapestben. A sokat hangoztatott kulturközeledés első étlapja nem várt sikerrel járt. Viharos tapsok, kipirult arcok, néhol könnyes szemek és a sajtó egyöntetű elragadtatott kritikái az emlékei Eftimiu budapesti bemutatójának. A Prometheus továbbra is folytatja diadalainak sorozatát és *magyar nyelven Erdélyben Aradon kezd meg hódító útját*. Az a színészgárda, amelyik Budapestben olyan nagy sikereket ért el, leíró hozánk is.

A gárda csupa fiatal erő, akik azonban már mind beérkeztek. Vámos Sári, Hegyi Rózsi, Derék János és az aradiak három régi ismerőse: Baló Elemér, Sereghy Endre és Földes Mihály. Mindmegannyi elismert nevek a pesti színházi világban.

Az előadásnak külön érdekessége az, hogy *Viktor Eftimiu minden valószínűség szerint kedre Aradra érkezik*, hogy saját darabját konferálja, majd bevezető beszédet mond a másnapi darab előtt is, amely gróf Bánffy Mik-

lós, az Erdélyben élő nagynevű író „Erősebb” című, mélységekkel telt drámája. Két darab, két világnézet, amely mégis mindannyiunk közös kincsének, a nagy, szent és magaslatos emberi kultúrának minnepe lesz két estén keresztül.

Jól fog esni hallanunk ezeket a művészeket, jól fog esni a volt aradiakat újra falaink között látni, akik eljöttek megint Aradra, hogy egy kicsit visszagondolják magukat a múltba nagy reményeik első állomására visszaemlékezni. Kedves lesz elbeszélgetni ezekkel a művész-emberekkel arról az időről, amikor még olyan nagy esemény volt egy színház, amikor az emberek olyan szeretettel, gonddal gondoltak egy-egy színész sorsára, sikerére. A három volt aradi színész visszahozza nekünk a múltat, a régi embereket, akik innen indultak, itt nőtt nagyra szárnyuk, hogy azután az első sikeres repülés után örökre itt hagyjanak bennünket, örökre elrepüljenek.

A kettős ünnepélyre: a kultúra s az emlékek szent ünnepére gyűl össze Arad társadalma a Prometheus közeledő előadásán.

A német kancellár Curtius kíséretében Londonba érkezett

Kizárólag fesztelen eszmecsere a célja a német államférfiak angliai látogatásának? — A gazdasági válság és a leszerelés problémái kerülnek szóba a német és az angol külügyminiszterek között

Londonból jelentik: Dr. Brünnig német birodalmi kancellár és Curtius külügyminiszter a londoni német nagykövetség társaságában Cowes kikötőbe érkeztek, ahol átszállottak az angol admirális által rendelkezésükre bocsátott torpedórombolóba és folytatják útjukat Anglia felé. Londonba érkezve, Curtius rövid felvilágosítást adott a sajtó képviselőinek. A Reuter-iroda levelezőjének londoni látogatásának céljáról kijelentette, hogy a legnagyobb örömmel tesz eleget Macdonald meghívásának és szívesen fog elbeszélgetni az angol miniszterelnökkel, valamint Henderson külügyminiszterrel. Találkozásuknak célja kizárólag a fesztelen eszmecsere, a két országot közösen érdeklő tárgyakról.

— Olyan politikai és világgazdasági problémák közepette élünk, — jelentette ki a né-

met külügyminiszter — hogy elég téma akad majd a társalgás során. Elsősorban a gazdasági válság és a leszerelés fontos problémái kerülnek megvitatás alá.

— Ugy érzem, — folytatta Curtius — hogy a problémák megoldását a nyílt és őszinte eszmecserek mozdíthatják elő legjobban.

Henderson dr. Brünnig és Curtius tiszteletére ma este lakomát ad, amelyen résztvesznek a kormány összes tagjai, a politikai pártok vezetői és számos közéleti kiválóság.

A londoni Waterloo pályaudvaron hatalmas tömeg várta a német államférfiakat és azok kíséretét. A különvonat megérkezése előtt el kellett zárni a perront és amikor Brünnig kancellár kiszállt a vonatból, Macdonald miniszterelnök gyors lépésekkel felé sietett és igen melegen üdvözölte. A jelenetet hatalmas éljenzés kísérte, amelybe időközönként Hoch! kiáltások is vegyültek. Henderson angol külügyminiszter este a Foreign office nagytermében ebédet adott a német vendégek tiszteletére.

A német államférfiak ma este a Carlton szálló nagytermében fogadták a sajtó képviselőit.

Brünnig kancellár kijelentette, hogy a londoni tanácskozások alkalmával őszintén akarják letárgyalni azokat a megoldási módokat, melyek a világválság enyhítését célozzák. A válság Németországot különösen sújtja és ezért a német kormány a legutóbbi 14 nap alatt négyszer emelte az adókat és két és fél milliárddal csökkentette a kiadásokat. Brünnig ezután figyelmezteti arra a jelentőségre, hogy a radikális erősen tért hódít a világon, végül pedig leszögezte, hogy csak az összes államok barátságos együttműködése hozhat egészséges állapotokat.

Curtius külügyminiszter hálásan köszöntö az angol kormány részéről kapott fogadtatást és azt a körülményt, hogy Macdonald miniszterelnök megjelent az állomáson.

Ongyilkos debreceni tiszt főorvos

Telefonon önmaga jelentette be öngyilkosságát

Debrecenből jelentik: Dr. Varga Emil Debrecen helyettes tiszt főorvosa, ma délelőtt halántékán lőtte magát és azonnal meghalt. Az öngyilkosság elkövetése előtt öt perccel telefonon felhívta fivérét, dr. Varga Kálmán ügyvédet, hogy siessen hozzá. A bátyja már halottan találta a főorvost.

Mielőtt nyaralni megy,

vágja ki ezt az űrlapot és azt kitöltve, levelezőlapra felragasztva, küldje be a kiadóhivatalnak.

Kérem az

ARADI KÖZLÖNY-t,

mely eddig

(Név, város, utca)

cimre járt, folyó hó-tól-ig

a következő cimre küldeni:

Királyi amnesztiában bizik Hulber Silvius, az aradi Victoria-bank többmilliós sikkasztója

Ma egész délelőtt tartott a részletes kihallgatása. Aki már „nem emlékszik, tíz vagy huszmillió lejt sikkasztott-e el” a betétesek vagyonából...?

Maiorescu vezérigazgató nyilatkozata az egykori konjunktura pszichológiájáról

A magyar hatóságok tegnapelőtt adták ki Hulber Silvius, az aradi Victoria Bank volt elnökrét, aki — mint az Aradi Közlöny jelentette — közel két éve nagyobarányu sikkasztás elkövetése után Budapestre szökött. Ludosan vizsgálóbíró tegnap délelőtt, csak röviden hallgatta ki a sikkasztó banktisztviselőt, akinek részletes kihallgatása ma egész délelőtt tartott. A Victoria Bank részéről Gui Imre könyvszakértő jelent meg a bank könyveiből készült kiadványokkal, amelyekben pontosan, tételtől-tételtre fel voltak tüntetve azok az összegek, amelyeket Hulber Silvius elsikkasztott. A könyvszakértő megállapítása szerint ez az összeg körülbelül kilenc és félmillió lejt. Valószínű azonban, hogy a könyvek további átvizsgálásánál ez az összeg még növekszik. Hulber Silvius egyébként teljes beismerésben van, a könyvszakértő által eléje terjesztett tételek egyikét sem tagadta le, csupán azt hangsúlyozta Ludosan vizsgálóbíró előtt, hogy pontosan már nem emlékszik vissza a tételek összegére, mert a sikkasztásokat folytonosan 1922-től kezdve követte el. Elismeri, hogy körülbelül tíz millió lejt tesz ki az elsikkasztott összeg, azonban azt sem tartja kizártnak, hogy az a későbbi megállapítások során husz millió lejt is emelkedhetik. Vallomása szerint ezt az eléggé tekintélyes összeget évenként körülbelül egymillió lejt földbérletekbe, gazdasági gépekbe fektette be és csupán konjunkturális szerencsétlenségnek tekinthető, hogy ez a hatalmas összeg a bérleteken eluszott.

A sikkasztások elkövetésénél annyiból is szerencséje volt Hulber Silviusnak, hogy az elnökségnek, mondhatni, teljes hiánya lehetett volna a sikkasztásoknak éveken át történő elkövetését, míg később a bank belső ügyei, a tisztviselői kar változása, valamint a gazdasági élet dekadenciája ugyyszólván teljes biztonságot nyújtottak titkai számára. Hulber Silvius kihallgatását délután két órakor fejezte be Ludosan vizsgálóbíró. A kihallgatás megtörténte után ügyvédjével váltott néhány szót Hulber Silvius, aki előtt kijelentette, hogy reméli a királyi amnesztiát, amely a király koronázását követi s amely számára is szabadulást jelenthet. Egyébként „erre az időre” csupán a szükséges fehérnemű, párna és paplan beküldését kérte az ügyvéddel együtt megjelent hozzátartozójától.

Érdekesnek tartottuk, hogy eben a kérdésben megismerjük Maiorescu József, a Victoria Bank új vezérigazgatójának álláspontját. Maiorescu vezérigazgató, aki különben a politikai pályáról lépett át a Victoria Bank élére, politi-

kushoz illő rezerváltsággal nyilatkozott ebben a kérdésben:

— A könyvszakértő — mondotta Maiorescu vezérigazgató — csupán kedvre vagy szerdára készül el jelentésével, így csak akkor kapunk tiszta képet az elsikkasztott összegekről. Az én véleményem az, hogy ez az összeg nem haladja túl a tízmillió lejt. Ezt a részletes jelentést terjesztjük majd azután a vizsgálóbíró elé, bár nekem is tudomásom van már arról, hogy a megtévedt tisztviselő minden tételt beismer. Arra a hírre vonatkozólag, mintha Hulber Silviusnak tetteitársai lettek volna a banknál, csupán annyit mondhatok, hogy nem tartom valószínűnek. Annál is inkább nem, mert Hulber önálló megbízással vezetett és kezelte a letéteket és azok nyilvántartását. A sikkasztás lehetőségének magyarázatát én abban találom, hogy az akkori viszonyok pszichológiailag is elősegítették az efféle bűnök elkövetését. A konjunktura, a bankok lázas üzleti tevékenységei, a szerteágazó érdekek, amelyek a háboru utáni években soha nem tapasztalt arányokat öltöttek, tették lehetővé a pénzek könnyebb kezelését és természetesen magukkal hozták a azelőtti szigorú ellenőrzés meglazulását is.

Egy elgurult játéklabda borzalmas csecsemőgyilkosságot leplezett le

Bucuresti legújabb szenzációja — Percekig megakadt a főváros utvonalaának forgalma a megdöbbenő lelet miatt — A kanális titka

Bucurestiből jelentik: Kegyetlen csecsemőgyilkosságnak jöttek ma délután a nyomára Bucurestiben a Str. Tudor Vladimirescuban, ahol egy kanálisban egy csecsemő-hullát fedeztek fel.

Az uccában ma délután több gyermek lobdázott, amikor egyikük a labdát véletlenül a nyitott kanálisba rugta. A gyermekek botokkal akarták a labdát a kanálisból kivenni, amikor egyszerre, legnagyobb meglepetésükre, egy kis csomag került a kanális vizének felszínére. A csomagot kihúzták a kanálisból és ekkor látták, hogy a vízben egy másik csomag is van, amely zsineggel az elsőhöz volt kötve. Felbontották a csomagot, amelyet halálra ijedve ejtettek el, mert abban egy csecsemő hulláját találták.

Közben több járőkelő lett figyelmes a gyermekek felfedezésére, melyről azonnal értesítették a rendőrséget. A rendőrség pár perc múlva megérkezett a helyszínre, azonban ek-

Serban dr. prefektus az aradi nyugdíjasokért

Harminc tagu küldöttség a prefektusnál

Ma délelőtt nyugdíjas küldöttség kereste fel Mosutin György és Wendi Manó vezetésével dr. Serban György megyei prefektust, akinek előadták, hogy már hónapok óta nem jutnak hozzá csekélyke nyugdíjukhoz, mert késik a pénzügyminisztérium hivatalos kintalása. Dr. Serban György megyei prefektus személyesen fogadta a harminc tagu küldöttséget, majd telefonon interviált érdeklükben Caba Gyula pénzügyigazgatónál. Caba pénzügyigazgató informálta a prefektust arról, hogy a hadirokkant tiszték és a hadiözvegyek már e hét folyamán hozzájuthatnak illetményeikhez: a megye többi nyugdíjasainak igényeire vonatkozólag azonban mindezekig nem érkezett meg az aradi pénzügyigazgatóságra a pénzügyminisztérium hivatalos akreditívja. A pénzügyigazgató közölte továbbá a prefektussal, hogy értesülése szerint, az akreditív a jövő hét első felében feltétlenül megérkezik és akkor nem lesz semmi akadálya annak, hogy megkezdjék a további nyugdíjilletmények kifizetését.

Serban dr. megyei prefektus a pénzügyigazgató felvilágosításait közölte a nyugdíjasok küldöttségével, majd felszólította őket, hogy amennyiben a jövő hét első felében nem érkezne meg a pénzügyminisztérium kiutalása, úgy forduljanak hozzá s ő késedelem nélkül intézkedni fog, hogy járandóságukat mielőbb megkapják. A nyugdíjasok küldöttsége köszönettel vette tudomásul a prefektus intervencióját.

Korra már olyan hatalmas tömeg vette körül a rejtélyes kanális, hogy a forgalom megakadt. A rendőrség megállapította, hogy a csomagokat mindössze pár napja dobhatták a kanálisba. A csomagok egyikében a csecsemő meztelen hullája volt, míg a másik csomagban egy súlyos kódarab. A kegyetlen anya a kódarabot valószínűleg azért kötötte a hullát tartalmazó csomaghoz, hogy az a víz fenekére lehuzza és így a bűnyvet egyhamar ne fedezhessék fel.

Holnap tartja utolsó ülését a magyar parlament

Lejárt a képviselők és főrendek megbízatása

Budapestről jelentik: Az „Az Est” értesítése szerint az országgyűlés holnap tartja utolsó ülését és még a holnapi napon gróf Bethlen István felolvastatja a kormányzó Házfelosztató dekrétumát.

Eszerint az 1926. január 25-re összehívott országgyűlés megbízatása lejárt. Vasárnap reggel már megjelenik a kormány választási rendelete, amelynek június 7. és július 5-ike között kell megtörténnie. Ugyancsak az „Az Est” értesül arról, hogy a miniszterelnök június 27-én Debrecenben tart nagyszabású programbeszédet.

Az aradi mozik mai műsora

5, negyed 8 és negyed 10 órákor:

CENTRAL MOZGÓ: LÁBAK ELŐNYBEN. Ötletes vigjáték Harold Lloyd-dal a főszerepben, akit itt hallunk először beszélni. Hajmeresztő jelenetek a felhőkarcolón.

SELECT MOZGÓ: Ma utoljára. A VIHAR. Szerelmű dráma a vadregényes Mexikóból, gyönyörű tájfelvételekkel. Főszereplő: Lupe Velez.

ELITE MOZGÓ: Negyed 8 és negyed 10 órákor Premier. MÉRGEZETT AJKAK. Nagyszerű cirkuszdramá. Főszerepben: Raguel Meller.

GRADISTE MOZGÓ: 7 és 9 órákor. A KOLDUS DIÁK. Vigjáték. A főszerepben: Harry Liedtke, Hans Junkermann, Esterházy, Ágnes és Verebes Ernő.

Az aradi tanács feloszlataása jövő hétre várható

A városi tanács bizonytalan sorsa. Versengés a hatalomért

Serban György dr. prefektus Temesváron veszi át a feloszlataásra vonatkozó utasításokat

Aradváros tanácsának jövődő sorsát illetőleg, még mindig a legteljesebb bizonytalanság uralkodik úgy Aradon, mint a temesvári tartományi kormányzóságon. Mindez ideig sem Popa Traian közigazgatási vezérfelügyelő, sem Taranu Victor pénzügyi vezérfelügyelő ankéjainak eredményéről nem érkezett jelentés, viszont az aradi Iorga-pártiak, az aradi liberálistpártiak és az aradi Argetoianu-pártiak versenytutása még mindig javában folyik a városi polgármesterség és az esetleges interimárbizottsági tagsági helyek megszerzése után. Amint ilyenkor történni szokott, ezúttal is a régi garnitúra tartja magát a helyén a sok egymással vetekedő és egymás ellen intrikáló aspiráns között.

A mai napon azonban bizalmas értesítés érkezett a polgármesteri hivatalhoz Bucures-

tiből. A bizalmas értesítés arról adott hírt, hogy Aradváros tanácsának feloszlataása a jövő hét elején fog megtörténni és erre vonatkozólag Argetoianu belügyminiszter már megtette a szükséges intézkedéseket. Az eredetileg hétfőre tervezett tanácsfeloszlataás mindenesetre a nemzeti ünnep miatt elmarad, de amint értesülünk, dr. Serban György megyei prefektus a napokban megy át Temesvárra, hogy dr. Petter Iulian delegált bánati kormányzótól átvegye a szükséges utasításokat a tanácsfeloszlataás lebonyolítására. Dr. Olariu városi főtitkár ugyancsak a napokban tér vissza Bucurestiből, ahol négy napos pótszabadságát töltötte és igen valószínűnek látszik, hogy a főtitkár a belügyminisztériumból pozitívabb értesítéseket nyert Aradváros tanácsának feloszlataására vonatkozólag, mint amennyiről a tanács bizalmas értesülése tudott.

H I R E K

Katonásdit játszik

a német extrónörökös

Az acélsisakos szervezet százötvenezer tagja nagy katonai parádét rendezett a volt trónörökös birtokán

Breslauból jelentik: Tegnap és tegnapelőtt német acélsisakosok nagy katonai parádét és szabályszerű hadgyakorlatokat tartottak Frigyes Vilmos volt trónörökös oelsi, valamint Frigyes Ágost volt szász király sybillenorti birtokán. Az egész környéket megszállták az acélsisakos seregek.

Délelőtt, harminckétfokos forróságban három óra hosszat „Parade marsch”-ban vonultak fel az acélsisakos csapatok, amelyeket Frigyes Ágost délután öt órakor „vezérkarával” együtt megsejmellett. A volt király utasítására Thaer ezredes az újságírókat eltávolította a katonai parádé színhelyéről, azzal az indoklással, hogy „Öfelsége, a király nem szereti a nyilvánosságot”.

A német acélsisakosoknak ez a nagyarányú demonstrációja érthető visszatérő kelt egész Európában. Londoni jelentések szerint, az angol munkáspárt hivatalos lapja, a Daily Herald, nagy és feltűnő betűkkel közöl cikket az oelsi eseményekről, a következő címek alatt: Kutbaesett rendszabályok Németországban, a cikk alcíme pedig: A kormány nemzeti szocialista forradalomtól tart.

A cikkben a lap diplomáciai levelezője kifejti, hogy Németországban mindenki attól fél, hogy a jelenlegi kormányrendszer az összel összeomlik és mindenki meg van győződve arról, hogy Brüning kancellár és Curtius külügyminiszter Chequersben ezt a kétségbeejtő helyzetet fogják mindenekelőtt felhozni, hogy ezáltal az angol kormány támogatását a Young-terv revíziójára megnyerjék.

Mint Párisból jelentik: a francia lapok, különösen a jobboldali újságok nagy felháborodással tárgyalják a Stahlhelm mozgalmát és azt követelik a német kormánytól, hogy Frigyes Vilmos extrónörököszt távolítsák el az országból, mivel megszegte a Stresemannnak tett ígéretet.

— **IDŐPROGNÓZIS.** Lassu felmelegedéssel, helyenkint helyi zivatarok várhatók.

— **Aradváros fogadalmi ünnepnapja.** Vasárnap üsmét nagy katolikus egyházi ünnepet tartanak Aradon, az úgynevezett második Urnapját, melynek megtartása szintén évszázados fogadalma Aradvárosának. A Minorita-rend ünnepélyes keretek között, a csütörtöki Urnapi ünnepséghez hasonlóan tartja meg ezt a vasárnapot. Délelőtt 9 órai kezdettel nagymisét tartanak a Minorita-templomban, mely után az Oltárszentséggel megindul a körmenet, ezuttal azonban a Boulevard Regina Marián vonul végig a szabadég alatt felállított négy oltárhoz. Az első oltár az Aradmegyei Takarékpénztár szíveségéből a Herman-palota beláratánál lesz felállítva, a második a Löcs-ház kapujának bejáratánál a Str. Alexandri (Salacz uccban), a harmadik a Verbos-féle birtorúzet kirakat-helyiségében, míg a negyedik a Szentháromság-szobor előtti sátorban, ahol az ünnepség befejezést nyer.

— **Összeült Aradmegye állandó-választmánya.** Aradmegye tanácsának állandó-választmánya ma ülést tartott, amelyen elsőszben tárgyalták a megye adminisztrációs ügyeit. A választmány a prefektus elnöklete mellett folytatta le ülését.

— **Felfüggesztették a borossebesi bírót.** D. Suciu Traian zombolyai főbíró, akit a belügyminisztérium aradmegyei szolgálatra delegált, ma délután felfüggesztették Borossebes község bíráját, aki ebben a tevékenységében összeütközésbe került a közigazgatási törvény több rendelkezésével. Utódját a napokban nevezik ki.

— **Crisan György dr. cáfol.** Kolozsvárról jelentik: Crisan György dr., a nemzeti párt erdélyi főtitkára ma kijelentette, hogy az a hír, mintha a Cetatea Bank ügyében vizsgálóbírói idézést kapott volna, nem más, mint választási blöff, amelyben senki aki őt ismeri, kezdettől fogva nem hitt.

Forró szurokban főzik meg elevenen,

levágják ujjaikat és ezer más kínzásokkal gyötrik halálra áldozataikat az indiai kommunista zavargók

Annam tartományban egymást követik a vérfürdők — Az angol hatóságok erőszakkal nem tudják megfékezni a szörnyűségeket. Kihirdették az ostromállapotot,

Londonból jelentik: Az Annamban kitört kommunista zavargásokról a Reuter-iroda Hanoiból a következőket táviratozza:

A kommunisták a városban borzalmas vérengzéseket rendeznek. A lakosság közül azokat, akik ellentállanak a kommunista bandák követeléseinek, a legkegyetlenebb kínzások között gyilkolják meg. Egy annamita nőt pusztán kézzel fojtották meg a kommunisták, mert a megtámadott nő segítségért kiáltott, amikor a vörösök kirabolták. Egy 15 éves fiúnak összes ujjait levágták, mert a rendőrség-

nek megmutatta azt a utat, amelyen egy kommunista csapat elmenekült. Egy öreg ember szemébe forró gyantát öntöttek, míg egy falusi előljárót petróleummal öntöttek le és meggyújtottak.

Egy másik helyen égő szurokkal végeztek ki egy férfit, akit beledobtak a fortyogó masszába. Az egész környéken mindenütt borzalmas emberpusztítások folynak. A papokat sorra legyilkolják és a segítségükre siető rendőrszolgálatokat szintén lekaszabolják. A hatóságok az egész környéken kihirdették az ostromállapotot.

*Jó cipőnek —
jó cipőpaszta!
Ez a Pyram Paszta!*

— **Elgazdáltak egy uriaszonyt Arad főútvonalán.** Könnyen végzetessé válható autógázolás történt ma a délutáni órákban a főtéren közlekedve. Az 1407-es rendszámú temesvári luxusautó elütötte Hauri Mátyásné 66 éves aradi lakost. Az idős asszony abban a pillanatban akart az uttesten áthaladni, amikor a gépkocsi odaérkezett. A sofőr már nem tudott fékezni és az autó az idős nőt elütötte. Azonnal kórházba szállították, ahol gondos ápolás alá vették. Állapota nem súlyos. A rendőrség az ügyben bevezette a vizsgálatot.

— **Az új középárak megállapítása.** Az Aradi Kereskedelmi és Iparkamara hivatalosan közli: A pénzügyminiszterium mellett működő speciális bizottság, mely a forgalmiadó alapjául szolgáló középárak (Tarif unitar) megállapítására van hivatva, működését megkezdte. Hogy az új középárak megfeleljenek a tényleges piaci áraknak, a Kamara ezután hívja fel az érdekelteket, elsősorban az iparosokat, exportőröket és importőröket, hogy folyó hó 11-ig közöljék a kamarával a jelenlegi tarifára vonatkozó esetleges panaszait és az új tarifával kapcsolatos javaslatukat.

— **Javult az öngyilkos vasúti raktárnok állapota.** Az Aradi Közlöny mai számában beszámolt arról, hogy Burian György vasúti raktárnok öngyilkossági szándékából szívenlőtte magát. A kórházból a ma esti órákban nyert információk szerint az öngyilkos raktárnok állapota már javult és minden bizonnyal megmenthető lesz az életnek.

— **Sikkasztás miatt letartóztattak egy repülőkapitányt.** Galatiból jelentik: A katonai ügyészség ma elrendelte Gheorghiu számvivő-kapitány letartóztatását, mert a bűnt, aki a tecuci repülőszázadnál szolgált, közel egy millió lej elcsikkasztásával van vádolva. A legutóbbi ellenőrzéskor ugyanis észrevették, hogy egy és ugyanazon bonra kétszer, sőt háromszor is fizetett, illetve, hogy az első fizetés után az ellenőrző bélyegzőt vegyintáival eltávolította, majd megint mint fizetendő nyújtotta be, a pénzt pedig saját céljaira használta fel.

— **Jövő héten lesz ítélet a kommunista-perben.** Bucurestiből jelentik: A kommunista-perben a tárgyalások még mindig folynak. Az ügyvédek egymásután folytatják perbeszédeiket. Ítélethozatal, hírek szerint, csak a jövő héten várható.

— **Családi háború vége: öngyilkosság.** Bacauból jelentik: Tragikus végű családi háborúság játszódott le ma délelőtt Luizi-Calugara községben. Cernica András gazdálkodó a déli órákban összeveszett feleségével, akit a vita hevében elvert. Az asszony nagy elkeseredésében elment hazulról. Amikor az 5407-es számú tehervonat az állomásra befutott, az elkeseredett asszony, még mielőtt bárki is megakadályozhatta volna, a mozdony elé vetette magát, amely borzalmasan megcsönkítette. A mozdony kerekei alól kihúzták az öngyilkos asszony holttestét, amely egy összemarcangolt frustömeghez hasonlított. Az öngyilkosság ügyében a vizsgálatot bevezették.

— **Halálozás.** Zachariás Ernő nyug. telekkönyvezető neje szül. Korber Malvin ma este 8 órakor rövid szenvedés után Aradon elhunyt. Temetése Aradon, a felsőtemető halottasházából vasárnap délután fog megtörténni.

— **Fedák Sári visszavonul a színpadtól?** Budapestről jelentik: Fedák Sárihoz közelálló körök szerint a művésznek érdekes tervekkel foglalkozik. Ugyálszik, most már mégis kezd foglalkozni a visszavonulás gondolatával, mert az a szándéka, hogy vagy Londonban egy magyar-vendéglőt nyit, vagy érdekeltséget vállal egy budapesti színház igazgatásában és a vezetésben maga tevékenyen részt venne.

— **Knut Hamsun királyi gesztusa.** Osloból jelentik: Knut Hamsun, a híres norvég író és költő, aki néhány évvel ezelőtt elnyerte az irodalmi Nobel-díjat, közölte kiadójával, hogy 25.000 norvég-koronát a norvégiai szerzők egyesületének, továbbá 25.000 koronát a norvég festőknek és szobrászoknak kíván juttatni, míg 50.000 korona segélyt két gyermekmenhely között akarja megosztatni.

— **Temetőben rendezték be orgazdatanyát.** Debrecenből jelentik: Az egyik debreceni temetőben többszekerre való lopott holmit találtak. A rendőrség egy nagystílusú vasúti tolvajbanda működését gyanítja, amely a debreceni pályaudvarról 20—30.000 pengőt meghaladó értékben vitt el árukat és csomagokat. A rendőrség erőteljes nyomozást vezetett be a tolvajbanda tagjainak kézrekerítésére.

— **Hétfőn, június 8-án este Palesztina-meeting.** A Központi nagytermében hétfőn este igen érdekes élményben lesz része Arad zsidó közönségének. Kiváló külföldi vendégek és az aradi zsidóság előadót tartanak beszámolót arról a konstruktív munkáról, amely ma Palesztinába folyik. Mint vendégelőadók Prof. Julian Silberbusch, a bucuresti-i Consiliul Superior igazgatója és dr. M. Heifmann jeruzsálemi orvos érkeznek Aradra.

— **Makacs székrekedés, vastagbélkatarus, gyomorbaj, puffadás, vértorlódás, sárgaság, aranyeres csomók, csípőfájás** esetében a természetes „**Ferenc József**” keserűvíz, reggel és este egy-egy kis pohárral bevéve, rendkívül becses háziszser. Klinikai megfigyelések tanúsága szerint a **Ferenc József** víz még ingerlékeny belső betegeknél is fájdalom nélkül hat. A **Ferenc József** keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— **Rendőrségi hírek.** Ma előállították a rendőrségre Kolarek András 28 éves resical illetőségű lakost, aki illuminált állapotban botrányt rendezett az uccán és a szolgálatos rendőrt, aki csendre intette, ültelgelni kezdte. Az eljárást megindították ellene. — Ugyancsak előállították a rendőrségre Negrea Gábor 29 éves szegedi illetőségű lakost, aki ellen az aradi törvényszék különféle lopások miatt körözőlevelet adott ki.

— **Az idei szezon legolcsóbb népmulatsága az aradi nyomdászok június 28-iki kerti ünnepélye lesz, mely az uaradi Kornett-vendéglő árnyas kerti helyiségében fog megtartatni a Gutenberg Dalkör közreműködésével.**

Zsidók! Hétfőn, június 8-án, este 9 órakor a Központi nagytermében Zsidók! PALESZTINA MEETING.

Tárgy:

„Angolok — Zsidók — Arabok”
„A mai helyzet Palesztinában”
„A W. I. Z. O. munka tízéves multja”

Előadók:

Anhalzer Ignác (Arad)
Prof. Iulian Silberbusch, a Consiliul Superior igazgatója (Bucuresti)
Dr. M. Helfmann, orvos (Jeruzsalem)
Dr. Gara Armin (Arad)
Dr. Herzog Sándor (Arad)

Zsidók! Legyetek ott mindannyian! — Belépő-díj nincs!

A kolozsvári kereskedők tüntető felvonulása a posta ellen

Nem kapják kézhez a pénzes-utalványokat

Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári kereskedők ma délután demonstratív felvonulást rendeztek. Nagy csoportokban vonultak fel a főpostára, ahol amiatt tiltakoztak, hogy 5-6 napos késéssel továbbítják a postautalványokat. A postahivatal kijelentette, hogy ezen nem tud segíteni, mivel Bucurestiből kellene megfelelő pénzkészletet kérniük, ahova minden hónapban beküldik a befolyt összegeket.

A kolozsvári kereskedők a kereskedelmi és iparkamara útján közvetve is fognak tiltakozni a postautalványok késedelmes kézbesítése ellen, mivel ez hatalmas anyagi károkat okoz a kereskedelemnek és egyáltalában nem alkalmas arra, hogy a küszöbön álló postafakarék intézet bevezetése iránt bizalmat gerjesszen.

— Megáradt az Olt. Bucurestiből jelentik: Ávrig és Sebes között az Olt kiáradt és elvitte a vasuti hidat. A közlekedést átszállással tudják csak fenntartani.

— Tízmillió tonna orosz petroleum megy Olaszországba. Moszkvából jelentik: A Tass-iroda jelentése szerint az orosz petroleumkiviteli társaság elnöke nyilatkozott, amely szerint a spanyolokkal kötött egyezségeken kívül Olaszországgal is egyezés jött létre petroleumbehozatal ügyében és a jövő év májusáig több, mint egy millió tonna petroleumot fognak Olaszországba szállítani.

— Általános „poloska-nap” Budapesten. Budapestről jelentik: A székesfővárosnak, ugy lát-szik, komoly szándéka, hogy Budapestet a tisztaság városává tegye. A szerencsés patkányirtás után most elhatározták, hogy a közeljövőben általános poloskairtást fognak elrendelni.

— Elcsípték az aradi óratolvajt. Az Aradi Közlöny mai számában megírta, hogy Fogel Ábrahám Boros Béni-téri órakereskedő feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettesek ellen, akik a déli záróra alatt behatoltak üzletébe és onnan hét darab órát loptak el. A nyomozás a mai napra eredménnyel is járt, amennyiben a rendőrségnek sikerült elfogni az óratolvajt J. Gy. 14 éves válfanyaszerező tanonc személyében, aki kihallgatása során bevallotta, hogy az órákat ő lopta el a kereskedő üzletéből. A tolvaj tanoncot átadják a fiatakorúak bíróságának.

— Az aradi Román Jótékonyági Nőegylet közös elhatározással vasárnap, folyó hó 7-én délután 3 órai kezdettel nagy Parkünnepélyt rendeznek az Eminescu parkban, a vármegyei kórház kápolnájának javára. Az ünnepély keretén belül nívós gyermekelőadás lesz délután 5 órakor, amelyen a különböző iskolák növendékei szép számokkal működnek közre. Katona és cigányzene biztosítja az ünnepély sikerét. Virág, fagyalt, kávé, pezsgő stb. sátrak állanak a közönség rendelkezésére. Este tombola és tánc. Beléptidij felnőtteknek 10 lej, katonáknak és gyermekeknek 5 lej.

— A letartóztatott aradi munkások szabadlábra helyezését rendelte el a vádtanács. Az aradi rendőrség, mint jelentettük, a napokban 14 kommunis tagyanus munkást kísért át az aradi ügyészséghez. Kihallgatásuk befejezése után a törvényszék vádtanácsa Popescu törvényszéki tanácselnök elnökletével a mai napon elrendelte szabadlábra helyezéseket. A vádtanács döntése ellen az ügyészség felfolyamodással élt a temesvári táblához, s így a táblai döntésig a munkások fogva maradtak.

A Do. X. körülrepüli Amerikát

Elromlott az óriás-repülőgép rádió-leadója és ezért nem adott hosszú időn át életjelt magáról — A Do. X. együttesen repül a Graf Zeppelinnel

Buenos Ayresből jelentik: Ma reggel greenwichi időszámítás szerint 2 óra 12 perckor a Do X. Fernando Noronhában leszállt.

A repülőgép a Cap Verdítől levő utat 12 óra 26 perc alatt tette meg. 1429 tengeri mérföldes óránkénti átlagsebességgel. A repülőgépről elterjedt híreket annak lehet tulajdonítani, hogy a rádiója elromlott, illetőleg a légköri viszonyok miatt nem használhatták.

Fernando Noronhából a repülőgép Natalba megy, ahol még egy kabint szerelnék rá és azután Rio de Janeiro felé veszi útját. Christianson kapitánynak az a terve, hogy körülrepüli Délamerikát és ellátogat Északamerikába is, de előbb ehhez a doorn-művek engedélye szükséges. Szó van a Graf Zeppelinnel tartandó együttes repülésről is Északamerika felett.

A német birodalmi szociáldemokrata párt sorsdöntő kongresszusa Lipcsében Brüning mellett vagy ellene? A pártellenzék akciója. A kormány sorsa Lipcsében dől el.

Lipcséből jelentik: Ma kezdődött a német szociáldemokrata párt ez évi. rendes kongresszusa, amelynek a belpolitikai helyzetre való tekintettel, óriási jelentősége van. A német szociáldemokrata pártvezetőség rendkívül nehéz helyzetben van. A szeptemberi választások óta Németországban lehetetlen parlamenti többséget összehozni és a szociáldemokrata párt kénytelen volt Brüning kormányt a legfontosabb parlamenti akcióknál megtérni, csak azért, hogy a kommunisták és a szélső jobboldal ellenzéke el ne gáncsolja a szanálási akciót.

Közvélemény, hogy ez a tolerálás rendkívül sokat ártott a szociáldemokrata pártnak, amelynek tagjai egyre nagyobb mértékben

hagyják cserben a párt zászlaját. Az alapjában véve baloldali parlamenti frakció ugyanis kénytelen volt Brüning kormányának megmentése érdekében a flotta költségvetését megszavazni és elfogadni az óriási új adó kifizetését, továbbá a Ruhr-vidéki bércsökkentéseket. A kommunisták és a nemzeti szocialisták természetesen kihasználják a szociáldemokrata kényserhelyzetét és nagy agitációt fejtenek ki a párt hívei között. Ennélfogva a pártban lévő ellenzék is megnőtt. A pártellenzék azt követeli, hogy az őszig elnapolt parlamentet azonnal hívják össze és vessenek véget a kormány támogatásának. Nem valószínű, hogy az ellenzék elérje célját, mert a pártvezetőség jelenleg még meglehetősen ura a helyzetnek.

— ELFOGTAK EGY GÁZOLÓ AUTÓT.

Budapestről jelentik: Pestszentlőrincről Vencsés felé vezető országúton egy 40 év körüli munkás haladt kerékpárjával. Hirtelen egy háta mögött rohanó autó közeledett, amely elütötte, úgy hogy a szerencsétlen ember leesett és koponyaalapi törést szenvedve meghalt. Vasutasok inteittek a száguldo autó vezetőjének, hogy álljon meg, azonban az erősebb gázt adva kocsijának, tovább száguldott, sőt az egyik bennülő letakarta kezével a kocsirendszámát, úgy hogy csak egy 250-es számot lehetett kivenni. A rendőrség rádióon körözte a gázoló és továbbszáguldo autót és az eset után 30 perccel Pesterzsébeten elfogták az autót. A vezető Gázdó Ferenc Máv. segédtisztviselőt és fivérét letartóztatták.

— Weekend jegyek a hegyaljai villamoson. Tekintettel a f. hó 8-iki munkaszünetes nemzeti ünnepre, a hegyaljai villamos vasútra weekend jegyek f. hó 6-án, szombaton 11 órától f. hó 8-án estig válthatók, amelyek a visszautazásra 7-étől 9-én 11 óráig érvényesek.

— Áramszünetelés. A villanytelep igazgatósága értesíti a n. b. fogyasztó közönséget, hogy nagyobb mérvű javítások miatt f. hó 7-én, vasárnap az áramszolgáltatás szünetelni fog: Reggel 7 órától 9 óráig mindenütt, ahol földalatti kábel vezeték van. Reggel 7 órától délután 2 óráig Calea Aurel Vlaicu, Sága és Gájban.

— A Der Deutsche Rundfunk legújabb száma ismét színes, változatos tartalommal jelent meg. A képekkel gazdagon illusztrált rádiólap a világ legfrissebb eseményeit közli lebilincselően érdekes leírásokban, továbbá a rádió-szakkérdéseken kívül teljes heti nemzetközi rádióműsort is ad.

Vád alá helyezik

Bourbon Alfonz spanyol exkirályt

Madridból jelentik: A minisztertanács ma végérvényes formában elhatározta, hogy megszünteti a vádiratot Alfonz király ellen. A vád alá helyezést azonban nem a legfelsőbb birodalmi törvényszék fogja végezni, hanem az ország egyetemet reprezentáló és rövidesen összehívó nemzetgyűlés.

— Hungária-Arónia 8:1 (4:1). Hannoverből jelentik: A budapesti Hungária Németországban túrazó csapata ma játszott a hannoveri Arónia sportklubbal, melyet 8:1 (4:1) arányban fölényesen legyőzött.

— Kiket behívtak, de nem kell bevonulniuk. Az elsőkerületi rendőrség közli, hogy az alább felsorolt tartalékosok, akik hadgyakorlatra való behívókat megkapták, nem kell ezúttal még bevonulniuk a gyakorlatra, mivel bizonytalan időre elmaradt. Szabó Aladár, Barna Dimítrie, Beity Gheorghe, Ardelean Ludovic, Dan Ioan, Sabau Ioan, sergenti rez. Tumerer Ioan, Vacariu Pavel, copor. Lingurar Iosif, Sirb Mihai, Ciurar Lazar, Ciurar Emeric, Muscan Ioan, Cenadan Gheorghe, Lingurar Gheorghe, Neamt Petru, Sabau Ioan, Ilie Petru, Tatovici Vasile, Gisner Alexandru, Otlaean Petru, Iovanovici Sava Milan, Cioban Simion, Adrian Dimítrie, Novac Mihai, Cere I. Molnar, Ceresnie Eugen, Farcas Antoniu, Leric Gabor, Hangya Iuliu, Lucaci Gheorghe, Pregl Ladislau, Tamase Zaharie, Meczeri Alois, Toth Geza, Ilanu Ludovic, Enel Iosif, Bereczky Mihai, Henrich Iosif, Popovici Dimítrie, Veber Ioan, Tirtean Gheorghe, Videck Stefan, Marian Stefan, Balogh Ludovic, Grosz Andrei, Sterie Ioan, Rosu Miron, Bereiszky Desideriu, Calcia Dusan, Pop Teodor, Grozav Dimítrie, Huna Ioan, Gheorghievici Dusan,

Egy nyakkendőgyáron uszott el Ilosvay Rózsi pesti színésznő vagyona

A Magyar-Olasz Bank pere Szász György dr. elhalt budapesti bankigazgató özvegye ellen

Budapestről jelentik: Érdekes házyekki per foglalkoztatja a magyar közgazdasági és jogi köröket. Emlékeztetes ugyanis, hogy 1928. február havában halt meg fiatalon Szász György bankigazgató. A pesti előkei társaság és a magyar közgazdasági élet sokáig foglalkozott még a hirtelen halált követő családi háborúval és az örökség körül támadt viszályal. Dr. Szász György 1926-ban megbetegedett és a gyilkos kórral esztendőig küzdve, 1927. végén Davosban keresett gyógyulást, de az orvosok minden tudománya kevés volt, hogy megmentse az életnek. Az elhunyt özvegye, Ilosvay Rózsi, az ismert nevű színésznő, ottmaradt a Lánchíd-ucca 6. szám alatti lakásban, csekélyke vagyonnal, de annál több — adóssággal. Dr. Szász György ugyanis röviddel halála előtt egy nyakkendőgyárat alapított s bár az volt csak a terve, hogy az üzemet a legszűkebb keretek között indítja meg, röviddel utóbb annyira belemélyedt a tervébe, valamint annak kivitelébe, olyan csillogónak és biztatónak látta a jövőt, hogy túlméretezte a gyárat és a 2000 dolláros költségvetést sok tízezer pengővel áthágta. Ehhez viszont újabb tőke vált szükségessé és ezért úgy határozott, hogy edesatyjától, dr. Szász-Schwartz Gusztáv egyetemi tanártól örökölt fél házrészét 300 millió koronával megterheli. Szász György a szükséges tőkét a Magyar-Olasz Banktól vette fel, de az újabb injekció nem segített a nyakkendőgyáron, mert amikor Davosba utazott, a nyakkendőüzem tönkrement.

Dr. Szász-Schwartz Gusztáv egyetemi tanár halála előtt úgy végrendelkezett, hogy a Tisza Kálmán-tér 13. és a Vay Ádám-ucca 1. számú sarokházat felerészben fia, felerészben pedig felesége örökölje, azzal, hogy a haszonélvezet élete végéig az özvegyet illeti meg. A legkritikusabb időben, a fiatal bankigazgató halála után, Ilosvay Rózsi azt az ajánlatot tette elhunyt férje mostohaanyjának, hogy a felerészben megterhelt házat adják el, annál is inkább, mert jelentkezett egy vevő 200.000 pengős vételárral. Ezzel szemben törvényes keretek között biztosítja, hogy az özvegy élete végéig megkapja nemcsak a ház hozamának az összegét, hanem azonfelül jóval nagyobb éviaradékokat is. Szászné ebbe nem volt hajlandó belelemenni és amikor az elhunyt ha-

gyatékát leltározták, Ilosvay Rózsi lemondott a passzív örökségről. A törvény szerint a következő örökösnek, Szász-Schwartz Gusztáv dr. egyetemi tanár első feleségének, másodszor férjezett Lánchid-ucca Leónának ajánlották fel, aki szintén lemondott a passzív örökségről. Utóbb Ilosvay Rózsi mégis úgy határozott, hogy bármilyen küzdelmek árán is, de átvesszi az örökséget, sőt amikor a megmaradt vagyonyobjektumok: a lakás berendezése, a fél ház és a két tulterhelt telek került árverés alá, ő maga is részt vett a licitáláson és igyekezett menteni, ami még menthető. De ehhez kevés pénzzel rendelkezett.

Ennek az állapotnak volt a következménye, hogy a Magyar-Olasz Bank pert indított Ilosvay Rózsi ellen a 300 millió korona megfizetése iránt. Miután a Lánchid-ucca család nem fizetett, bekövetkezett az árverés ideje. A hivatalos lapban meg is jelent már egy hirdetés, amely arról számol be, hogy 1931. június 22-én a budapesti központi járásbíróház helyiségében, 76.000 pengő kikiáltási árban árverés alá kerül a Tisza Kálmán-tér 13. és Vay Ádám-ucca 1. szám alatti lévő ház felerésze.

Aradváros elkésztett intézkedése

Még nem sikerült megállapítani, hogy a magyar választók miért maradtak ki a választási lajstromból

Amint ismeretes, a Magyar Párt még a képviselőválasztások előtt szigorú vizsgálatra szölitotta föl a város vezetőségét annak megállapítása érdekében, hogy milyen módon fordulhatott elő az, hogy a választói névjegyzéket hiányosan állították össze, sőt a valóságban meg nem felelő adatok száza kerültek bevezetésre. A város vezetősége Stefanut Sabin városi főjegyzőt bízta meg a vizsgálat levezetésével, amely értesülésünk szerint mindaddig még pozitív eredményre nem vezetett.

A város vezetősége ezzel szemben elhatározta annak biztosítása érdekében, hogy a jövőben hasonló események ne forduljanak elő, a választói névjegyzék kezelésével egy felelősségteljes városi tisztviselőt fog megbízni, aki kizárólagos felelősséggel fogja a választói névjegyzék nyilvántartását vezetni. A kényes feladattal megbízandó tisztviselő személye felett egy későbbi időpontban fognak dönteni.

SPORT KÖZLÖNY

A „Budai 11” eldöntetlenül játszott Eszéken

Budai „11” — Gradjanski 2:2 (1:1)

Eszékről jelentik: A lanyhán és minden kedv nélkül játszó budaiak csak eldöntetlen eredményt tudtak elérni a lelkesen küzdő eszékiek ellen. A budai csapat bár mutatott egy-néhány szép kombinációt, sőt gólhelyzetek is voltak, azonban azokat nem tudta kellőleg

értékesíteni. Már az 5. percben Stancsik átadásból, Lika megszerzi a vezetést, amire a 36. percben az eszéki Eger 20 méteres bombalövessel eredményes. Szünet után a 16. percben Eger újabb gólya vezetéshez juttatja a Gradjanskit, rá két percre Cumpfi gyönyörű gólya beállítja a végeredményt.

Nagy érdeklődés a vasárnapi és hétfői körmérkőzések iránt

Az ATE díjért mérkőznek az aradi csapatok

Hosszu szünet után, ismét érdekes körmérkőzések kerülnek lejátszásra az ATE által kiírt díjért és érdemdíjazásért, amikor is az aradi csapatoknak alkalmuk lesz bemutatni, milyen tanulságos tapasztalatokat nyertek a legutóbbi időben Aradon lebonyolított nemzetközi mérkőzéseken.

A sorsolások alapján az első napon az előmérkőzési bajnokcsapatunk, a Gloria játszsa, a reorganizált és utóbbi időben szép eredménnyel szerepelt ATE ellen, míg a főmérkőzésen az AMTE és Olympia mérkőz össze erejükét. Ezen utóbbi mérkőzés különösen szép sportot fog nyújtani, mivel mindkét csapat igyekezni fog revánst venni és győztesként kikerülni, tekintve, hogy találkozásaik folyamán már hosszú idők óta megosztottak a pontokan.

Hétfőn az előző napi győztes és vesztes csapatok játszanak egymás ellen a döntő eredményért. A mérkőzések mindkét nap 3, illetve 5 órakor kezdődnek és igen olcsó helyárak mellett kerülnek bemutatásra.

O A pécskai sportegyesület legyőzte az aradi Vointát. Csütörtök délután folyt le nagy érdeklődés mellett Pécskán a RAC pécskai sportegyesület és az aradi Vointa közötti labdarúgó mérkőzés. A pécskai RAC nagyszerű játékával 5:2 arányban legyőzte az aradi Vointát.

O URAK—III. ker. TVE 2:0 (2:0). Elsőosztályú amatőr bajnoki mérkőzés.

O Beszkárt—DVE (Székesfehérvár) 5:0.

O Csehszlovák amatőr válogatott—Magyar amatőr válogatott 3:1 (1:1). A közép-európai kupa küzdelmei során találkoztak a két ország amatőr válogatottjai, amely találkozásból a jobb cseh csapat megérdemelten került ki győztesként. A mérkőzést Radulescu bucuresszi bíró vezette. A meccs színhelye Pardubitz volt.

PILLER százados nyerte az egyéni kardbajnokságot

A második díjat a magyar vivő nyerte

Bécsből jelentik: Az európai vívóbajnokságok során, az egyéni kardversenyt Piller százados nyerte meg. 2. Kabos Endre, 3. Petschauer (mindhárom magyar); 4. Casmir (német), 5. Gerevics (magyar), 6. Anselmi, 7. Gaudini, 8. Marzin (Mindhárom olasz). Nagy meglepetésre, az olasz versenyzők nagyon gyenge helyezést értek el.

O A Romániai Teniszszövetség hivatalos kerületi bajnoksága Aradon. Az Aradi Korcsolyázó Egyesület a Romániai Tenisz Klub Szövetség igazgatóságának megbízásából június 11—14-ig rendezi Aradon a Szövetség hivatalos kerületi bajnokságát. A versenyen részt vehet minden amatőr játékos, aki a szövetség alapszabályai szerint 1931. évben igazolva van. A versenyek a szövetség érvényben lévő alapszabályai szerint folynak le. A verseny rendezősége próba-benevezéseket június 10-ig bezárólag fogad el. Az összes nevezések a Korcsolyázó Klub Arad, Emimesen-park címre küldendő. A sorsolásokat a kerületi hivatal kiküldöttjének jelenlétében 11-én délelőtt 10 órakor ejtik meg. A teniszverseny iránt városszerte óriási érdeklődés nyilvánul meg.

O A Császár-fürdői uszóverseny eredményei. Budapestről jelentik: Ma délután a Császár-fürdő uszodájában megtartott uszóverseny eredményei a következők: 200 m. gyorsuszás: 1. Szabados 2 perc 26.4 mp. — 100 m. hátuszás: 1. Nagy Károly 1 perc 17.6 mp. — 100 m. melluszás: 1. Abaffy 1 p. 24.6 mp. — 200 m. melluszás: 1. Hild (UTE) 2 perc 59.6 mp. A verseny végén a válogatott vízipólócsapat az MTK ellen 5:3 arányban győzött, míg a BEAC csapata 10:1-re verte az MTE-t.

Csendrendelet Aradon

Eltüntetik Arad uccáiról a felesleges lármát

A nyugati államokban már hónapokkal ezelőtt megindították az offenzívát az uccai láрма ellen és ennek a lármellenes offenzívának hullámai átcsaptak Románia határain is. Az első intézkedés, amint az Aradi Közlöny megírta, az államasutak vezérigazgatósága részéről történt meg. Ionescu tábornok, CFR vezérigazgató néhány nappal ezelőtt kiadott rendelete szerint a beérkező és induló vonatok többé nem adhatnak füttyleket, a kalauzok nem kiáltozzák a vonat elindulását, hanem füttylve minden eddigi szokásra, méltóságteljes csendben hagyják el a vonatok az egyes állomásokat és így igen gyakran szórakozott utasikat is.

A csendrendelet foglalkoztatja ma délelőtt Aradváros állandó-választmányát is. Az állandó-választmány ugyanis elhatározta, hogy a maga részéről ugyancsak intézkedéseket fog foganatosítani annak érdekében, hogy Aradváros uccáiról eltűnjenek a fölöslegesen zavaró zajok, a sofőrök ne tegyék próbára idegeinket autótülök-koncertjeikkel és általában a kiáltó szót száműzzék a város belferületéről. A csendrendelet szövegének tanulmányozása közben azonban a város vezetősége arra a különös felidezésre jutott, hogy a rendelet szövege számos olyan regáti kifejezést tartalmaz, amelyeknek értelmezése félreértésekre adhat alkalmat. Ezért úgy határoztak, hogy a szöveg megieelő áttisztulása érdekében a rendeletet átadják a város mérnöki hivatalának, ahol Sincal városi mérnök fogja megieelő, Erdélyben használatos kifejezésekkel helyettesíteni a félreértésekre alkalmat adó regáti szavakat.

El ne mulassza a MAGYAR HÁZ részvényeit lejegyezni!

TARKA ESEMÉNYEK

A reakciós férfiak erőszakolják a nőkre a hosszú szoknyát

Amerikában megint fellángolt a férfiak és nők harca. Ugyálszik, az Új világban állandósnak ezek a csete-peté, melyek során egyik fél sem akarja belátni, hogy másik nélkül alig ha élhetne. Most legutóbb Miss Stock, egy amerikai nőegylet csinos, fiatal elnöknője tartott előadást a rövid ruháról. Térdigérő szoknyájan jelent meg az elnöknő és kifejtette, hogy a hosszú szoknya-divatot a férfiak csak azért kreálták, hogy a nőket régi rabszolgavoltokra hasonlítsák vissza. A reakciós férfiak küzdenek a hosszú női ruháért, mert ebben látják céljaik megvalósulását. Miss Stock beszéde után a hallgatóság köréből szólásra emelkedett egy amerikai férfi is kifejtette, hogy szíve egész mélyre el pártolja a rövid ruhát, különösen az jár, hogy párisi és londoni divatkirályok új modelleket, amit a rövid ruha lecsökkent szövetmennyisége jelent. A nőegylet egyébként elhatározta, hogy Miss Stockot európai felolvasó-körútra küldi, hogy propagandát csináljon a rövidszoknya állandósítása mellett, mert híre jár, hogy párisi és londoni divatkirályai új modellekkel ismét a hosszuszoknya divatjának igyekeznek hangulatot csinálni.

KISÉRT A TITANIC. Coney Izlandtól északnyugatra a newyorki kikötőben a Gravesend Bay vize rossz állapotban lévő mentővet vetett part-ra, amelynek felírásából még megállapítható volt, hogy az 1912. április 5-én elsüllyedt Titanis luxus-hajó katasztrófájánál került a tengerbe. Az óceánjárón, mint ismeretes, 1200 utas vesztette életét a hullámsírban.

Meghalt a negyvenöt éves fiú, mert nem fogadott szót. Mohrenberg stájerországi községben Jakob Bucinek hetvenéves gazdálkodó szigorú korában tartotta negyvenötéves fiát, akinek megtiltotta, hogy vendéglőbe járjon és csak azt engedte meg, hogy hetenként egyszer egy pohár bort igyék. Tegnap este az aggastyán már kilenc órakor megparancsolta a fiának, hogy térjen aludni. Efelőtt veszekedés támadt közöttük, aminek során az öreg revolvert rántott és a fiát két lövéssel megölte. A gyilkos apát letartóztatták.

HAZÁRULÁSI VÁD EGY MINISZTERELNÖK ELLEN. A litván államügyészség hazaárulás miatt vádat emelt Valdemaras volt miniszterelnök ellen, aki még mindig száműzetésben él. A vád szerint Valdemaras részt vett egy lázadási mozgalomban és összeköttetésben állt a kovnói rendőr-főnök, valamint Rusteiko mostani belügyminiszter merénylőivel. A bűnpert haditörvényszék fogja tárgyalni.

Piccard és a trónszék. Piccard professzor augsburgi ünnepeltetéséről érdekes incidenst jelentenek a lapok. Amikor a Bayerische Hof szalldójában bankettet rendeztek a tiszteletére, a professzor számára egy cimereket és koronával díszített aranyozott trónszéket állítottak az asztalhoz. A széket Piccard félretolta és egyszerű széket kért helyette, mert, mint mondotta: „Németországban köztársaságban vagyunk.”

LESSING-HÁZ. Kamenzen, Lessing születésfalu-jában a község lakosainak adományából, a költő születésének kétszázadik évfordulója alkalmával egy Lessing-házat rendeztek be, amely mellett külön múzeumban vannak elhelyezve a nagy német poétára vonatkozó relikviák.

Egy nő nyerte az idei Goethe irodalmi díjat. A frankfurti Goethe-díj bírálóbizottsága az idei Goethe-látalmat, amely tízezer márkára rug, Riccarda Huch német regényíróknak ítélte oda.

NAPOLEON-KIÁLLÍTÁS. Junius 18-tól július hó 29-ikéig a Brünn melletti Austerlitzben, ahol Napoleon megverte az osztrák és orosz seregeket, Napoleon-kiállítást rendeznek. A csehszlovák közlekedési minisztérium a kiállítás látogatói számára 33 százalékos utazási kedvezményt biztosított.

XIII. Alfonz spanyol király Fontainebleauban szűk családi körben tegnap ünnepelte ezüstküldalmát.

Béke a Vatikán

és az olasz kormány között

A Szentsek a Quirinál kívánsága szerint átszervezi a Katolikus Akciót — Mussolini még katolikus lobogó alatt sem tűr fascistaellenes mozgalmat —

Rómából jelentik: Nagy érdeklődés előzte meg a fascista nagytanács tegnap délutáni ülését, amelyet Mussolini a Vatikánnal keletkezett súlyos konfliktus megvitatása céljából hívott egybe. Az ülés a késő délutáni órákig tartott s befejeztével hivatalos közleményt adtak ki, amelynek a hangja nagy feltűnést kelt. A kommuniké hangoztatja, hogy a Katolikus Akció már régen nyíltan ellenséges magatartást tanúsít a fascizmussal szemben. A fascista párt a legnagyobb hódolattal viseltetik a katolikus egyház és papjai iránt, de ki kell jelentenie, miszerint nem engedheti meg, hogy a fascizmus ellenesség akár régi, akár új lobogó alatt lábrakapjon. A nagytanács kötelességévé teszi a kilencezer olaszországi fascista szervezetnek, hogy ezeknek az elveknek a szellemében mű-

ködjének tovább is és bárki ellen védelmezzék meg a fascista forradalmat. A Tempo értesülése szerint a konfliktus ügyében a Vatikán és az olasz kormány között folyt tárgyalások eredményhez vezettek és sikerült megegyezésre jutni a Katolikus Akció szerepét illetően. A megegyezés értelmében a Vatikán kötelezte magát arra, hogy a Katolikus Akciót gyökeresen átszervezi, még pedig úgy, hogy vezetését kiveszi a világi férfiak kezéből és kizárólag papokra bizza. A Katolikus Akció vezetősze-veiben nem foglalhat helyet egyetlen olyan egyén sem, aki tagja volt a betiltott Katolikus Néppártnak, avagy fascistaellenes propagandát üzött. Az olasz kormány a Katolikus Akciót ismeri el az egyetlen szervezetnek, mely Olaszországban a fascista párton kívül működhetik.

Lángban áll Románia egyik legnagyobb petroléumtelepe

Villámcsapás okozta a katasztrófát — Borzalmas detonációk — Egő petroléumfolyam hömpölyög a völgy felé —

A kár jóval meghaladja a százmillió lejt

Bucurestiből jelentik: Borzalmas tűzkatasztrófa tört ki tegnap éjjel Moinestiben a „Steaua Romana” hatalmas petroléum-telepén. Az eddig is már borzalmas arányokat öltött katasztrófáról tudósítók a következőket jelentik:

Tegnap éjjel orkánszerű vihar vonult végig Moinesti felett és a villám belecsapott a „Steaua Romana” petroléum-társaság egyik óriási tártályába, amely a petroléum-telep déli részén fekszik.

A villámcsapás következtében a hatalmas tártály óriási detonációval felrobbant, majd pillanatok alatt a telepnek ezen része egy lángtengerben állott. A katasztrófát azonnal észrevették, mert a detonáció oly erős volt, hogy még a község legtávolabbi részében is hallható volt. A telep őrsége rögtön megszólaltatta a vész-szirénákat, úgy hogy pár perc leforgása alatt az egész község talpon volt és mindenki a tűz színhelyéhez rohant. A hatóságok megérkezése után ezeknek vezetése mellett folyt tovább a tűz lokalizálása. Közben telefonon értesítették a Tg-Ocna-i, Comanesti és a bacui tűzoltóságokat, amelyek azonnal felkészültek és elindultak Moinesti felé. Ezeknek a megérkezéséig a helybeli tűzoltóság a telep tűzoltóságával karöltve, valamint az egész község lakossága igyekeztek a katasztrófa továbbterjedését megakadályozni.

Ezt azonban a legnagyobb erőmegfeszíté-

sek árán sem tudták elérni, mert a tűz egyre terjedt és már veszélyben tartotta a szomszédságában levő másik óriási tártályt, melyben szintén nagymennyiségű petroléum s benzín volt. A tűz gyors továbbterjedését erősen hátráltatta a szakadó eső, mely a tűz kitérésének kezdete óta szüntelenül esett körülbelül két órán keresztül.

Éjjel után három órakor a tűz elérte a szomszédos tártályokat is, amelyek sorra robbantak fel.

oly hatalmas detonációt keltve, hogy a környéken levő összes ablakok betörték, a házak pedig erősen megrongálódtak. A lángok ekkor hihetetlen gyorsasággal, szinte repültek egyik tártályról a másikra és a hatalmas telep egy valószínű tűztenger képét mutatta. A község lakossága, amely eddig a tűz oltásánál segédkezett, pánikszerűen menekült a helyszínről, mert az egymásután felrobbanó ciszternák mindenfelé borzalmas pusztítást okoztak. Az egész lakosság házukat, vagyonukat otthagyva, a völgyekbe menekült. Ekkor a község előlárósága a pánikszerű kavargás megakadályozására a választások alkalmából a községben tartózkodó katonaságot vezényelte ki. Pár perccel később megérkezett a bacui prefektus és a górovi előláró is, majd rögtön utánuk megjöttek a telefonon értesített Tg-Ocna-i és a Comanesti-i tűzoltók is, akik az oltáshoz fogtak.

Ezideig is már több száz vagon petroléum és nyers-olaj égett el

és a völgyek felé égő petroléum folyó hömpölyög. A tűz a mai napon már annyira elterjedt, hogy a lángtenger a vasutállomást és a szomszédságban levő nagy fűrésztelepet is komoly veszedelemmel fenyegeti. A tűz továbbterjedésének megállítását és az oltást rendkívüli módon megnehezíti az az óriási hőség, ami a tűz környékén van. Ezt a borzalmas katasztrófát tulajdonképpen az 5-ös számú kazán felrobbanása idézte elő, mely egyedül több mint 200 vagon nyersolajat tartalmaz. Ez a kolosszális kazán még mindig ég és a belőle kicsapó hatalmas lángnyelvek messze kilométerekben is el látszanak. Az oltási munkálatokat még lehetetlenebbé teszik a telepről kitóduló gázok és az a hatalmas, sűrű füsttömeg, amely az egész környéket teljesen beburkolta. Az eddigi hozzávetőleges becslések szerint a károk jóval meghaladják a 100 millió lejt. A hatalmas tűz katasztrófájánál embeberéletben szerencsére eddig nem esett kár.

Az Aradi Közlöny

apróhirdetéseinek gyűjtőhelyei

A hirdető közönség kényelmére Aradon az alábbi helyeken gyűjtőhelyet létesítettünk, ahol ugyanis az apróhirdetések naponta d. n. 5 óráig adhatók fel.

Naményi-féle papirkereskedés, volt Weitzer János-ucca.

Biheller-dohánytőzsde, volt Andrássy-tér 16.

Karácsonyi-dohánytőzsde, volt Weitzer J.-u.

Dohánytőzsde volt Kossuth-u. 4 szám,

Juhász Gábor fűszerüzlete v. Orczy- és Dezső-ucca sarok,

Dohánytőzsde, Zsidótemplom-épület.

Ambruster-trafik, Dengl-ház.

V. Lázár Vilmos-uccai tőzsde.

Akinek tehát az Acsev-palotában levő kiadóhivatalunk nem esik utjába, apróhirdetéseit gyűjtőhelyeinken eredeti áron adja fel, mely lapunk másnap számában feltétlenül meg fog látni.

Ahonnán a temetőbe mennek vidámságért

Leányiskolai növendékek a haldokló üzletek palotájában — A Creditanstalt és az Auspitz, Lieben — Rosenberg ur, Berlin keresi! — „Még a virág is esik.” — Látogatás a bécsi tőzsdén.

Bécs. A bécsi tőzsde vezértitkára kedves mosollyal nyújtja át a jegyet:

— Tessék — mondja —, de sokat nem fog látni és sajnos, nem fog látni sok jót sem.

... És máris nyílik az üvegajtó, amelyen nagy betűkkel hirdetik, hogy aki jegy nélkül halad át rajta, azt bűnvádi eljárás alá vonják. A vezértitkár ur még utánam szól:

— Üzleteket nem szabad csinálni; ez a jegyén is rajta van.

Az első impresszió a tőzsdén határozottan kedvező. A tőzsdetagok nagy csoportban állnak és felnéznek a karzatokra, ahonnán egy német leányiskola Bécsbe rándult csinos növendékei nevetgélnek le rájuk; van olyan is közöttük, aki még virágot is dob le rájuk.

— Régen nem láttunk ebben a teremben virágot — mondja az egyik börzeáner a társainak.

— Itt még a virág is esik — jegyzi meg keserűen a másik, miközben egy kis csokor a karzatról a terembe hull.

A leányok azonban hamar elvonulnak:

— Innen a temetőbe mennek, hogy ezután valami vidámságot is lássanak — szól utánuk az egyik ügynök, miközben a színes nyári ruháskák eltűnnek a karzati kijárón.

... És tényleg: a hatalmas teremben nem marad más, mint néhány ember, lézengő csoportokban, egy sereg üres páholy, és a terem közepén egy hosszú pódium, táblákkal, rajtuk régen, oh, oly jól ismert nevekkkel, és e nevek mellett üresség (jelölve annak, hogy „nincs bennük üzlet”), vagy, alacsony, eljesztően alacsony számok.

— Portland ist heute sechsvierzig! — kiált rám egy elhanyagolt ruhájú ősz alak, anélkül, hogy az életben valaha mondtam volna neki, hogy különösebb érdeklődéssel viseltetem a Portland kurzusa iránt.

Később megtudom az izgalom okát: Portland a legjobb és legszolidabb részvények egyike, még rövid idővel ezelőtt is 65 volt az árfolyama! ...

Kihalt a korlát-piac

— Nézzen ide — figyelmeztet — ismétlődöm, miközben egy hatalmas palatábla elé vezet — Perlmöser: minusz. Grand Hotel: minusz. Tudja mit jelent ez? Ez itt a korlát-piac. Felhúzták a táblára azt a két papírt, amelyben csak áru van, de kereslet nincs benne. Perlmöser és Grand Hotel: ebben volt a főangázmánia az Auspitz, Lieben cégnek, volt nekik vagy 9000 Grand Hotel-részvényük és vagy 5000 Perlmöserjük. Most exekutálják őket, de nincs aki átvegye őket. Ez a két részvény is a Creditanstalt érdeklődésébe tartozik. — annak kellene felvenni őket.

Odamegyünk a terem végébe, egy kis táblán, husz egyéb részvény között, ott áll szerényen az egykor oly büszke, gögös név: „Oest. Credit”. Szám nincs mellette: nincs benne üzlet. Valaki elszárgult mellettünk:

— Végre ma van üzlet a Dunagőzben! — kiált ránk.

Ez nagy esemény, tényleg. A Dunagőzhajtás Társulat is egyike azoknak a vállalatoknak, amelyeknek terhei alatt a Creditanstalt a legjobban szenved. Napok óta nem lehet a részvényeit eladni. Végre ma volt kurzus: tizenkettes schilling. A legutolsó árfolyam: tizenöt és fél.

... A terem tulsó szélén, ott, ahol a nagybankok és a régi, patricius cégek páholyai sorakoznak, egy kis boxon áll a tábla: „Auspitz, Lieben et Co.” Szerény fehér vastábla, kirakott fekete betűkkel. Az asztalon házteléfono, állami teléfono, harmadik teléfono: közvetlen vezetékek a bankházhoz. Az íróasztal falán gépirásos jegyzék, a házi telefonszámokkal: Stephani von Auspitz 22, utána nevek, levelezés, pénztár, az után egy másik név, amely szomorú hírességre lett szert az utóbbi napokban: Dr. Schüller, Hofrat, 21. Az egész boxban nincs egyéb semmi, se egy ceruza, se egy szál papír, még a széket is elvitték előle, percek kérdése és a telefonkészülékek sem lesznek ott. Hiszen, már

ugy sincs, aki beszéljen rajtuk.

Valaki messziről ordít:

— Herr Rosenberg! Berlin ruft Sie!

Felmordul az egész terem. Mindenki Rosenberg urat keresi. Ezek mögül az asztalok mögül, erről a pódiumról dirigálták valaha egy hatvanmillió monarchia egész gazdasági életét és most a legnagyobb esemény és a legélénkebb izgalom, ha egyszer Berlin hívja Rosenberg urat. Végre megtalálják. Mindenki izgatottan figyel: mit hall Rosenberg Berlinből?

Mindenkit „exekutálnak”

Azelőtt egy ilyen telefon, egy kis hír, egy értesülés milliókat jelentett; most az is megváltozott. Rosenberg telefonján az egész bécsi tőzsde élőködik és Rosenberg nem is fukarkodik a hírekkel:

— Berlin ist wieder flau — mondja az érdeklődőknek, akik körülállják és titokzatos számkafé morogol hozzá.

A tőzsde egyik funkcionáriusa félrevon:

— Nagyon rossz a tőzsde, sajnos, nagyon

rossz. Most megint mindenkit exekutálnak. A Creditanstalt és Auspitz, Liebenek debacleja következtében a kurzusok három hét óta viszáznak és a bankok és a bankházak a teljes ki nem fizetett, vagy lombardkölesönökkel megterhelt papírokra újabb pénzeket kérnek. A közönségnek nincs pénze, vagy nincs bizalma a tőzsdéhez és piacra viszi a papírjait, vagy türi, hogy exekutálják. Ezért mennek egyre lejjebb és lejjebb az árfolyamok.

A Zweig ur tartozásai

— Auspitz, Liebenek? — kérdem.

A tőzsdei főfunkcionárius legyint a kezével.

— Ott iuresa gazdálkodás folyt. Most nem is beszélünk a bűnvádi feljelentésekről, — bár arról is beszélhetnék. Devizákat adtak el, késői szállításra, felvették az értük járó osztrák schillinget és — nem liferálták a devizákat. Egy Auspitz! Bécs leghíresebb, legszolidabb neve! ... De voltak ott még más dolgok is. Az egyik cégtárs, Zweig ur, 3 millió schillinggel tartozik a papírjaira, az egyik prokurista folyószámláján egymillió, az egyik hivatalnokén 300.000 schilling tartozás van. Hát nem kell akkor tönkre menni?

Csengetnek. Egy óra.

— Megint vége egy napnak — sóhajtja — egy szomorú napnak.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Olasz segítséggel indul újabb rohamra a szovjet Románia gazdasági piacai ellen

Három olasz kikötőben állít fel a szovjet újabb dumping-árurakárakat. Itália a dumping-áraknál is olcsóbban kap orosz petroleumot és gabonát. A dunamenti államok gazdasági leigázását készítik elő

Bucurestiből jelentik: Egész Európában, de különösen bucuresti-i gazdasági körökben, kínos megdöbbenést váltott ki az a hír, hogy Olaszország és a Szovjet között megállapodás jött létre, amely szerint három olasz kikötőt, — még pedig Fiumét, Riminit és Triesztet — a Szovjet rendelkezésére bocsátja Olaszország, ahol az oroszok áruraktáraikat felállíthatják és onnan minden nehézség nélkül továbbíthatják áruikat egész Európába.

Az oroszok elsősorban petroleum- és gabonatermékeiket akarják a három olasz kikötőn keresztül az európai piacokon értékesíteni. Az olaszok a szovjettel kötött megállapodás alapján cserébe a három olasz kikötő használatáért még a dömpingárnál is alacsonyabban kapnak az oroszoktól petroleumot és gabonaféléket. Tekintettel arra, hogy Olaszország éppen e két árucikkben szorul a legnagyobb impontra — a Szovjettel való megállapodás, néhány milliárd lira évi megtakarítást jelent Olaszországnak.

== Negyvenórás munkahetét követelnék Németországban. A német általános szakszervezeti szövetség memorandumot terjesztett a birodalmi kancellár elé, melyben azt követeli, hogy szükségrendelettel törvényesen vezessék be Németországban a negyvenórás munkahetet, ami által a munkapiacot tehermentesíteni tudják és növelhetik a munkásság vásárlóképeségét.

== Esett a higany ára. Az olasz és spanyol higanybányák szindikátusa elhatározta, hogy a higany árát husz százalékkal leszálítja. Az új árat 34,5 kilós palackonként huszonegy font 15 sillingre csökkentették. A szindikátus hároméves fennállása óta ez az első áreszállítás.

== Felhívás. Az alant felsorolt érdekeltek felhívatnak, hogy az általuk perfektuált lombard-kölcsönrel kapcsolatban, a jószágigazgatósági palota, I. emelet, 22. számú szobában megjelenni szíveskedjenek: Schwartz Elischer Irma, Konkoly-Thege Elemér, Somogyi József, Jakab Dezső, Fekete József, Takácsy Ferenc, Csutorás Sándorné, Barcza Jánosné, Haleszky György, Aizikovits Zsigmondné, Komlóssy Ilona, Kaupert István, Böhm József, Német István, özv. Holländer Ignác, Grünm Béla,

Román gazdasági szempontból az orosz-olasz kereskedelmi megállapodásnak óriási jelentősége van, mert eddig óriási mennyiségben szállított Románia petroleumot és gabonaféléket Olaszországba. Az a tragikus, hogy nemcsak az olasz piacot veszítjük el, hanem kivétel nélkül a közép, sőt az északkeurópai piacokat is, ahol nem igen fogunk tudni az orosz dömping árakkal konkurálni, mert az oroszok, ha megvetik lábukat a három olasz kikötőben, el fogják árasztani áruikkal mindazon piacokat, ahol idáig a román árukat jól el lehetett helyezni.

Ugyilátszik, hogy az oroszok hialatlanul éles szimattal megéreztek, hogy most van itt a legalkalmasabb idő arra, hogy a Duna-menti államokat megszerezzék maguknak és ezt — a három olasz kikötőkből meginduló dömping-offenzívával — minden nehézség nélkül el is érhetik, különösen, ami a petroleum elhelyezését illeti.

Berkovits Dánielné, Kendia Emő, Löwy Mór, Nussbaum Zsigmond, Zsekely Miklós, Albrecht Gusztáv, Vass Andor, Sodan István, Janck Ferenc, Jakobi Gyula, Löbl Samuel Fekete Jakab, Csanádi Dezső, Goldschmidt Mihály, Czimbalmos Ferenc, Schmidt József, Berger Sofia, Went István, Laczay Endre, Habberger György, Uray János, Biennstock Margit, Manheim Zsigmond, Pollák Béla, dr. Schmidt János, Folbert Hugó, özv. Ábrahám Laiosné, Tokay Józsefné, Vörös Henrik, Ransburg Gizella, Botos Imre, Feverschwenger Konrad, Zachariás Dezső, Lévy Miksa, Mayer Samu, Lipschütz Mihály, Roxin József, Böhm János, Konrad Reten, S. Molin Romulus, Bene Gyula, Jakabffy Lajos, Wirtschaffter Ármin, Weinberger Ferenc, Dudás Mihály, Gesztli Mór, Csapó Mariska, özv. Aizikovits Zahn Mária, Jelussig Oszkár, Merle Gézané, Krausz Jakab, Derestye György, Keleti Sándor, Hatzhofer Zoltán, Kalmár Endre, Szigeti Jenő, Herman Bernátné, dr. Litsék Ákos, Vámos Antal, Buchhold Sándor, Kardos Dezső, Sebestyén Samu Márkus, Konrad Péter, Azary Áron, Darn Dénes, Neustadt Leó, Mihály & Bruckner, Herzeg József,

BRIAND MIATT nem adhatjuk el búzáinkat

Politikai okok miatt nem lehet elhelyeznünk a termésfelesleget a nagy német fogyasztópiacokon. Németország egymaga felvonná a dunai államok búzáját

Több alkalommal szövéttük, hogy az idei termés értékesítésének problémája teljes csődbejutott. Az a politika, amely az utolsó pillanatban a német kereskedelmi szerződés megkötése elé gátat vetett és amely szolgailag odaadta magát a Briand-féle preferenciális vámunió tervének, ősznél előbb eredményeket nem hozhat. Legfeljebb, ha szeptemberben, októberben kerülhet a sor arra, hogy a Briand-féle tervezet az érdekelt államok elfogadják, amelynek lényege, hogy az összes nyugati ipari államok különleges ipari vámkedvezményeket ellenében ugyancsak különleges kedvezményeket adnak a terménynek, amely a dunai államokból a nyugati ipari államok felé gravitál.

Németország ezzel szemben olyan kereskedelmi szerződést akart velünk kötni, amelynek alapján Németország terményfeleslegünknek meghatározott fix mennyiségét átvette volna azoknak az adott különleges kedvezményeknek ellenében, amelyeket viszont mi adtunk volna a német ipar egy részének. Míg tehát Németország csak azt kérte, hogy bizonyos ipari kedvezményeket juttassunk a német állam iparai egy részének, addig a Briand-féle terv elfogadása esetén Románia a kooperált ipari államok valamennyi ipartermékének kedvezményt ad majd azért, hogy a többi dunai államokkal egyenlő feltételek mellett kedvezményes vámítételek mellett szállíthassa ki a szerződéses államokba a maga termésének exportra szánt mennyiségét. A romániai termés felesleg a többi dunai államok termésfeleslegével a Briand-féle unióban versenyezni kénytelen tehát ugyanakkor, amikor ennek a nemzetközi gazdasági egyezménynek konzekvenciájakép-

pen esetleg egész nemzeti iparunk tönkremegy.

Ezeknek a tárgyalásoknak során rámutattak még arra is, hogy az európai agrárválságnak nem az az oka, mintha Európa a dunai államok termésfeleslegét elfogyasztani nem tudná, hanem az, hogy a politikai érdekek nem engedik meg, hogy Európa a keleti államok feleslegét elfogyassza. A gazdasági statisztika kimutatja, hogy a legtöbb nyugati állam gabonabehozatalra szorul. Németország öt, Olaszország három, Belgium két, Hollandia két és fél, Franciaország két és a Svájc körülből egy millió tonna gabonát visz be évente, ezzel szemben a dunai államok gabonafeleslege nem több, mint ötmillió tonna. Más szóval ez a statisztika annyit jelent, hogy egyedül Németor-

szág el tudná fogyasztani a dunai államok teljes gabonafeleslegét, ha — nem volna politika és politikai érdek, amely ugyanakkor iparilag olyan kedvezményeket akar kiereszokolni, a melyek vállalása esetén a dunai államok hiába adták el gabonafeleslegeiket, jobb sorsba mégsem kerülhetnek. A fenti statisztikában nem szerepelhetnek Ausztria és Csehország, mert ez a két állam a dunai államok közé számít, bár ezek is behozatalt igényelnek.

A helyzet pillanatnyilag tehát az, hogy egy meleg és nem is túlságosan igényes német-román kereskedelmi szerződés megkötése esetén agrárgondjainktól Németország talán teljesen megszabadíthatott volna bennünket, míg a politika kedvéért, a Briand, illetve a Franciaországhoz orientálódott kisanant érdekelttség kedvéért őszig nem történik semmi és ami ősszel történik, az is iparunk feláldozása árán hoz majd valamelyes eredményeket.

Állami dumping teszi tönkre a fakeskedelmet Hogyan állunk az állami árlejtésekkel?

Bucurestiből jelentik: A nagy állami versenytárgyalások alkalmával, amikor valamelyik állami intézmény faszükségletére írják ki a pályázatot, minden alkalommal megjelenik a Casa Padurilor és legtöbb esetben a benyújtott olcsó ajánlatával elkaparintja a szállítást a magánkereskedők és termelők orra előtt. Ezeket a nyilvános tárgyalásokon tehát az állam, míg egyrészt, mint vásárló fél jelentkezik, ugyanakkor a Casa Padurilor útján, mint eladó is fellép. A román fakeskedők most akciót indítanak ez anomália ellen és azt hangoztatják, hogy a Casa Padurilor útján valóságos dumpingot indított az állam a fakeskedelem ellen s elsősorban ez okozta, hogy a román fapiac a mai szomorú állapotába süllyedt.

A román fakeskedők az alábbi pontokban sorolják fel, hogy mennyiben illojális a konkurrencia, amit a Casa Padurilor ellenük folytat:

1. A Casa Padurilor, mint állami intézmény, ingyen jut fához. 2. Árverések alkalmával nem kell, mint a többi ajánlattevőnek garanciát letétnie. 3. Nem kell adót fizetnie, ami a magánkereskedőknél és termelőknél vaggio-

nonként több, mint ezer lej tesz ki. 4. A Casa Padurilort nem terhelik a különböző munkásbiztosítási pótdíjak, a tisztviselők fizetése utáni adókülbözetek. 5. A Casa Padurilornak az ország minden részében vannak érdeei és így a legközelebbi érdekéből szállíthatja az árverésen kapott rendelését. Itt nem kell a fát nagyobb távolságra vasuton szállítani, ami egyrészt azt eredményezi, hogy olcsóbb ajánlatot rehet, viszont másrészt a román vasutaknak is kárt okoz.

Mindezen körülményeknél fogva a Casa Padurilor vagononként minimálisan kétezer lejjel olcsóbban szállíthatja a fáját, mint a magánkereskedelem, ami a román faipar teljes csődjét kell, hogy eredményezze.

Aradváros középületeinek bérrevíziója

Fel akarják emelni a középületek béréit

A város állandó választmánya határozatilag kimondotta, hogy a város tulajdonát képező középületek jelenlegi állapotának felülvizsgálására egy három tagú vegyes bizottságot küld ki. A bizottságban a városi tanács képviselőjén kívül a mérnöki hivatalnak és az adóhivatalnak egy-egy képviselője fog szerepelni. A városi vezetőségének terve ugyanis az, hogy az 1932-es költségvetési évre az érdekelt állami hivatalok és intézmények már azokat az összegeket vegyék fel, amelyeket a használatban lévő épületekért új bér címén a vegyes bizottság meg fog állapítani. Aradvárosának 21 ilyen bérbe adott középülete van és a jelek szerint ezeknek a használati bér-reviziója jelentékeny mértékben fogja növelni Aradváros jövedelmeit.

= A Kreuger-tröszt Braziliában. A svéd gyufatröszt és a brazil kormány közötti tárgyalások eredménnyel befejeződtek. Kreuger kötelezte magát, hogy a brazil gyufamonopólium koncessziója fejében kétmillió font sterling kölcsönt ad a brazil kormányknak.

= Megalakult a lengyel gyapotkartell. Varşóból jelentik: A lengyel gyapotszövő iparban az eddigi nagy versengés megszűnt, amennyiben öt hónapi tárgyalás után megalakították a lengyel gyapotipari kartellt. A kartell azonnal meg is kezdte működését.

= Tulsok lenolaj van a világon. Newyorkból jelentik: A lenolajpiacon világszerte nagy baissmozgalom van. Az európai kikötők tele vannak eladatlan leno ajkészetekkel, amelynek mennyisége egyedül a hollandi kikötőkben huszezer tonnára rug.

= Amerikában nincs adóemelés. Melon amerikai pénzügyi államtitkár bejelentette, hogy az Egyesült Államok deficitjének fedezésére, az adók emelésének elkerülése végett nyolcszáz millió dollár összegű 3 és egynyelcad százalékos kincstári jegyet bocsát ki, amelyeket 1949. június 15-ig váltanak vissza.

Hivatalos jelentés a termények középáraitól

Az agrárkamarak szövetségének jelentése

Az agrárkamarak szövetsége május-hu nyonnyolcadikán az alábbi középár jelentést adta ki: A középárak az illető átvételi hely értékeiben van kifejezve és 100 kilogrammra vonatkozik.

Buza: Braila 355, Galati 325, Balti 362, Bazargic 273, Kolozsvár 400, Zilah 400, Roman 350, Csikágó 485, Winnipeg 365, Liverpool 365, Hamburg Cif 401, Bucuresti 354, Páris taxával 1228, Bécs taxa és vám nélkül 576, Prága taxával 780, Budapest 447, Buenos Aires 335. (A fenti árak elsőrendű búzára értendők.)

Tengeri: Braila 256, Galati 252, Constanta 260, Balti 259, Bazargic 235, Marosvásárhely 270, Kolozsvár 380, Zilah 330, Roman 300, Csikágó 366, Hamburg Cif 289, Bucuresti 235, Páris taxával 506, Bécs taxa és vám nélkül csinkantin 540, rendes 390, Prága taxával 385, Budapest 429, Buenos Aires 236.

Árpa: Braila 282, Galati 289, Constanta 332, Balti 263, Bazargic 273, Marosvásárhely 380, Kolozsvár 350, Zilah 360, Roman 250, Winnipeg 234, Hamburg Cif 371, Bucuresti 260, Bécs taxa és vám nélkül 600, Prága taxával 745, Budapest 544.

Zab: Braila 338, Galati 346, Balti 325, Bazargic 315, Marosvásárhely 440, Kolozsvár 400, Zilah 420, Roman 350, Csikágó 256, Hamburg Cif 299, Bucuresti 385, Páris taxával 634, Bécs taxa nélkül 596, Prága taxával 755, Budapest 640.

Rizs: Braila 287, Balti 213, Bazargic 214, Kolozsvár 350, Roman 275, Csikágó 252, Hamburg Cif 354, Bécs taxa nélkül 576, Prága taxával 750, Budapest 426.

Az új buza romániai áral még ismeretlenek. Amerikában a júniusi búzáért 60 cent körül jegyzik. Ez az ár azonban bushelre vonatkozik és mivel a bushel 27 kilónak, pontosabban 27.90 kilónak felel meg, úgy látszik, hogy a buza ára Amerikában mázsákra átszámítva, az idén 352 lej lesz.

Tekintettel arra, hogy az ó-búzáért ma mázsában kifejezve Winnipeg 365 lej jegyez, az új buza ára valamivel alacsonyabban indul, mint az ó. Az új buza romániai árai még ismeretlenek.

AZ

UJSÁG

Utazási Irodája

BUDAPEST, VII. Erzsébet-körut 43.

levélben is készséggel áll mindenkinek rendelkezésére teljesen díjtalanul.

HA UTAZNI AKAR,

feltétlenül az Ujság Utazási Irodájához forduljon felvilágosításért. — Szakszerű válaszok, gyors és pontos elintézés.

RÁDIO KÖZLÖNY

Rovatvezető: SZTOLÁR JENŐ.

Kedves olvasó!

Itt a meleg, a zivataros időjárás beköszöntött. A vétel az egyre fokozódó légköri zavarok miatt mindinkább rosszabbodik. Távoli állomás helyett inkább gépfegyverzöreikhez hasonló hang jelentkezik hangszórónkban. Már hallottuk is, hogy a beütő villám több helyen szerencsétlenséget okozott. Visszatartsa-e ez a veszély a rádiót? vagy kitegye magát a légköri hatalmas energiák fenyegető veszélyének? Nincs szükség egyikre sem. Földeljünk antennánkat zivatar esetén. E helyen mutatunk rá erre az elemi, mindenki által ismert és nagyon kevesek által figyelembevett óvintézkedésre. Legtöbb esetben azonban a feledékenység játszik közre. De akkor ott vannak az abszolút biztos automatikusan működő védőberendezések. A technika mai tökéletessége mellett nincs senki sem rászorulva, hogy az ezer külső és belső ok által igénybevett, szórakozott, feledékeny memóriájára bizza biztonságát!

Földeljünk antennánkat!

A „suttogó” rádióbemondó. Amerikában divatba jött a suttogás. Ennek bizonyítéka Jack Smith, a suttogó bariton énekének és gramofon lemezeinek óriási sikere. Most már a rádióbemondók is suttognak, sőt a rádióbemondók versenyében is egy „suttogó” bemondó győzött. Az amerikai Tudományos és Művészeti Akadémia ugyanis a közelmúltban versenyt rendezett a rádióbemondók között, amelynek győztese számára aranyérmét ajánlott fel. Milton S. Cross, a Schenectady-i adóállomás bemondója lett a verseny győztese, akinek beszédét legérthetőbbnek és legértelmesebbnek ítélték a verseny zsürije. Hangja férfias és csengő, nyugodtan, tisztán és érthetően beszél, mindezek fölött azonban művésze a suttogásnak, a legnagyobb titkokat is nyugodtan elmondhatja a

rádió hallgatóinak. Mikor a mikrofonba beszél két méterre sem hallani hangját a stúdióban, viszont a mikrofonba teljes hangerővel, érvényesül a hangja.

A rövidzárlatmentes csavarhúzó. Sok amatőrrel megtörtént már, hogy akkor, amikor egy csavarhúzóval benyúlt a készülékbe, kellenetlen meglepetésére kiegészíték a csövek. A csavarhúzót acetonnal, vagy acetonnal anylacetát elegyében oldott celuloziddal bekenve, az ilyen kellemetlen véletleneket egyszersmindkorra megelőzhetjük.

Védekezés a csövek kiegészése ellen. Mindazokban az esetekben, amikor anódelepek kerül alkalmazásra és a folytonos cserélgetésre szoruló olvadó biztosítékot mellőzni akarjuk egyszerűen egy 220 v. és 10 gyertyafényű fémszálas izzólámpát kapcsolunk a negatív anódevezetékbe. A biztosításnak ennek a fajtájánál elengedhetetlen kellék az izzólámpának 2 MF.-os kondenzátorral való leblokkolása. A biztosításnak ez a módja azon alapszik, hogy az izzólámpa ellenállása rövidzárlat esetén nem enged olyan áramerősséget keresztül, ami a lámpák izzószálát veszélyeztetné. Természetes az izzólámpát megfelelő ellenállással is helyettesíthetjük.

Hogyan védekeznek Amerikában a vételzavarok ellen. Newyork állam egyik városának polgármestere szigorú rendszabályokat léptetett életbe a rádióvetél zavarói ellen. A fényreklámok zavaró hatását kondenzátorokkal kell megszüntetni. Orvosi elektromos éredezések, különösen pedig besugárzó készülékek este 6 és 11 óra között csak külön engedéllyel tarthatók üzemben. A rendelet megszegőit 100 dolláros pénzbírsággal büntetik.

Zománczlakk eltávolítása. Gyakran van szükségünk az amatőr prakszisban a zománczlakk szigetelésének eltávolítására. Erre sokan az irritást ajánlják, ez azonban a legtöbb esetben nem ad tökéletes eredményt, mert bár a lakk legnagyobb része eltávolítható, így módon azonban egyes helyeken még többszöri irritás és borszesszel való ledörzsölés után is rajta marad a lakkreteg. Ennél sokkal jobb és megfelelőbb eljárás, ha a zománczlakk acet-

tonba áztatjuk és egy rongydarabkával a lakk réteget maradék nélkül, könnyű szerrel távolíthatjuk el.

A háromrácscsöves végerősítőcsöveket nagy erősítésük miatt igen gyakran használják. Hátrányuk azonban, hogy igen nagy belső ellenállásuk miatt a legtöbb hangszóró hangja túl magas színezetet nyer. Ennek a jelenségnek a kiküszöbölésére hangszórónkkal kapcsoljunk párhuzamosan egy 10.000 ohmos ellenállásból és 5000 cm. nagyságú kondenzátorból álló szűrőt. Az eredmény meglepő lesz.

Rádió műsor.

SZOMBAT, JUNIUS 6.

Bucuresti. 12. Gramofon, 17. Sibiceanu-zenekar, 19. Gramofon. — Budapest. 9.15. Az Országos Postászenekar hangversenye. 12. Déli haramszó. 12.05. Radics Józsa és cigányzenekarának hangversenye. 5.30. A Szervánzky testvérek hangversenye. 7.30. A m. kir. Operaház előadásának közvetítése. Meyerbeer: „Hugenották”. Majd: Cigányzenekar hangversenye. — Bécs. 11. Népszerű zene gramofonon. 12. Macho-zenekar. 22.20. Sölvig-Geissler-zenekar. — Belgrad. 11.30. Gramofon. 12.35. Déli zene. 17. Rádiózenekar. 20. A Nemzeti Színház operaelőadásának közvetítése. — Hamburg. 21. Zepler-Freund: Droyenen c. operettbohózat. — München. 18.30. Liszt zongoraművek. 19.10. Citeratós hangversenye. — Róma. 17. Szórakoztató zene. 20.40. Mascagni: „Fritz barátunk” c. háromfelvonásos operája. — Stuttgart. 20.15. A filharmonikusok zenekarának fuvószenéje. — Svájci Aleman-adó. 16. Kerin-gök, indulók és egyvelegek. 18.30. Beethoven-szeptett gramofonon. — Varsó. 20.30. Könnyű olasz zene. 22.15. Chopin-művek zongorán. 23. Tánccs és könnyű zene elő-félig.

A szerkesztésért

STAUBER ISTVÁN

felel.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DÍJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szöveg hétköznap 4 vasárnap 5 Lej. vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szöveg hétköznap 40, vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel kiadott szavak aláhúzendők. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetést szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Csak válaszbélyeggel ellátott kérdésszövegre válaszolunk. Ajánlatok jellegű levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

HIRDETÉSEKET DELUTÁN 5 ÓRÁIG VESZÜNK FEL

LEVELEZÉS.

„PAJTAS” jellegű levél van az Aradi Közlöny kiadójában. 1898

HÁZASSÁG.

HUSZONHÁROMÉVE közvetít romániai magyarok körében is házasságokat NAGY JENŐ, Budapest, Rákóczi-ut 57/b.

ALKALMAZÁS.

FIATAL, ügyes bejárónőt keres azonnalra Balogh, v. Beresényi-utca 7. 1896

MUNKÁSLEANYOK felvételtnek Weisz és Haász szállítónál. 1902

LAKÁS.

EGY-KÉT és háromszobás lakás kiadó. Bővebbet: v. Andrassy-tér 19., a ház-mesternél. 200

KÉTSZOBÁ, konyha I-só emeleti lakás, a Szabadság-tér sarkánál kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában.

Nem lesz üres lakása,

ha a kiadó lakásról apróhirdetést tesz közzé az

Aradi Közlöny-ben.

KIADO a volt Szabadság-tér közvetlen közelében 2 szoba, előszoba, konyhából álló lakás. Cím: Calea Banatului (v. Asztalos Sándor-ut.) 3. 800

VÉTEL ÉS ELADÁS.

GYÖNYÖRŰ ó-német és barokk ebéd-ek, polituros könyvszekrény, v'rinek, álló villanylámpák, antik órák, antik ágyak, perzsaszőnyegek, kis toalett tükörök, gyönyörű fotelrámák, asztalok, falitálcák, márkás porcellánok, horgolt terítők, dupla ágyterítők, üvegservizetek, festmények, gyermekjátékok, fotelok, 6 személyes ezüst evőeszköz, réz girandolák, Biedermeyer asztali lámpák, asztalok, tükörök, dísz tárgyak, szarvasbőr lepedők, hegedűk, zongorák, stb. ELADÓK. SALGONÉ bizományi üzlete Str. Horia (Széchenyi-utca) 1. Neuman-palota. 1000

Tolltisztítás 25.- Lej kilónként.

Str. Cercetasilor (Szt. Pál-u.) 4

FINOM, válogatott süteményeket, szép hideg falakat elkészíteni egyedül csak CZELENI „Cukrászat és Hideg Buffet” című szakácskönyvéből tanulhat. Kapható: Naményi papírkereskedésben, Str. Bratianu. 1897

KITÜNO, jókarban levő 2 Hltres vas-hordók eladók. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 200

SÜRGŐSEN KERESSEK 1½-2 karátos feltétlen tiszta körű brilliáns gyűrűt, gyermekkoszt, kerti ernyőt, kerti garnitúrát, tonet székeket, ezüst tárgyakat, figurális porcellánokat, szőnyegeket, antik és moderna butorokat stb., stb. SALGONÉ bizományi-üzlete, Str. Horia 1. (Széchenyi-utca) Neuman-palota.) 1000

MACULATURA PAPIR 5 kgros csomagokban, rendkívül olcsón kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

Olcsón jut hozzá,

ha azt, amire szüksége van, az

„Aradi Közlöny”

apróhirdetése után keresi.

ÜZLETEK.

ÜZLETHELYISÉG a Szabadság-tér sarkánál azonnalra kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában.

FÖTÉREN, a legforgalmasabb helyen nagy üzlethelyiség azonnalra kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában.

Bankkölcsonőket

aradi házakra, földekre olosó kamat mellett, minden előzetes költség nélkül, azonnal folyósítottak.

HAASZ ALBERT Ingatlanforgalmi és bankbizományi irodája Arad, Strada Eminescu (Deák F.-utca) 12. Alapított 1919. évben.

JÉGSZEKRÉNYEK 980 lejtől.

Világos modern Lengyel-féle hálószoba olcsón. 2 drb. Biedermayer nagy fotel, Konyhaberendezések. Rézág, rézművek, réztoalett egész olcsón. 2 ajtó politurós szekrény 900, ebédülő plüssdivány 900, amerikai íróasztal 1500, íróasztal 900, vitrinek, cassák. Gyönyörű 12 szem. ezüst evőeszköz, rádiók 8800. Tonett szék 150. — Keleti perzsaszőnyegek és nagy szőnyegek nagyon olcsón, írógép 4800. Varrógépek 1500-4000. antik butorok, garnitúrák, antik ágy 980 lej. — A velünk összekötésben álló temesvári zálogház havi 2 százalékos kamattal mellett folyósít zálogkölcsonőket ékszerekre, arany, ezüst tárgyakra, szőnyegek, textilárúkra, varrógépekre, írógépekre, gramofonokra stb., stb. —

„COMISIO” Arad, Bul. Regele Ferdinand (József főherceg-ut) 21. szám.

HUNGARIA

Nagyszálloda

BUDAPEST,

a Dunaparton. Előkelő otthon! Polgári árak! Táviratcím: „HUNGARIOTEL”.